

SLOŽNO NA POMOČ DO TELEMATIKA

Zdaj je dokončno jasno, da se Iskra Telematika brez učinkovite pomoči SOZD Iskra in širše družbene skupnosti ne bo mogla izvleči iz sedanje gospodarske krize. Novo vodstvo ocenjuje, da bo delovna organizacija ob izteku letošnjega poslovnega leta zabeležila 2,5 milijarde izgube, kar je svojevrsten, čeprav žalosten rekord v zgodovini Iskre. Negativna gibanja je treba čimprej zaustaviti, to pa bo možno samo ob usklajeni akciji vseh družbenogospodarskih dejavnikov.

Zato so se v torek v Iskri Telematiki zbrali predstavniki slovenskega izvršnega sveta, gospodarske zbornice, Ljubljanske banke, kranjskih občinskih družbenopolitičnih skupnosti, SOZD Iskra in Telematike, da se med seboj izčrpno in odkrito informirajo ter se dogovorijo o okvirnih smernicah za reševanje stanja.

ma dovolj rezervnih finančnih sredstev, da bi lahko pokrila celotno izgubo. Zato bo morala pomagati tudi širša družbena skupnost.

Vitomir Osojnik, v. d. glavnega direktorja Iskre Telematike je spregovoril o velikem trudu in prizadevanjih, ki jih delavci vlagajo v razširitev svojega izjemno zapletenega položaja. Proizvodnja še vedno ne teče normalno, saj še vedno manjka nekaterih vrst materiala, ki vredno-

Med razgovori v Telematiki.

Ostale delovne organizacije Iskre so nedvomno življenjsko zainteresirane za usodo Iskre Telematike, saj je le-ta velik porabnik njihovih izdelkov, predvsem mikroelektroniki in številnih drugih elementov. Zato obstaja velika pripravljenost za pomoč. Vendar Iskra kot celota ni-

stno ne pomenijo veliko, vendar zaradi njih ni možno kompletirati izdelkov.

Strokovnjakom ni možno ponuditi ustreznih opreme, osebni dohodki so v vse večjem zaostanku, zato naj-

(Nadaljevanje na 3. strani)

DO—AVTOMATIKA

Referendum je uspel

V torek, 4. t. m. so se delavci novomeških temeljnih organizacij Elektrospojna vezja in Napajalne naprave, delovne organizacije Avtomatika, z referendumom odločali o združitvi TOZD Elektrospojna vezja v TOZD Napajalne naprave, oziroma zas organiziranje nove TOZD Energetska elektronika.

Priprave na referendum so praktično potekale že od poletja letošnjega leta in so bile zasnovane na programski politiki delovne organizacije v smeri programske proizvodnih in lokacijsko zaokroženih celot subjektov, ki so združeni v Avtomatiki. Bile so temeljite tako po strokovni

predpripravi, ki je vključevala ekonomsko utemeljitev postopka kot glede aktivnosti družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in vodstva v obeh temeljnih organizacij in širše novomeške skupnosti. V pogovoru večkrat izrečene besede delavcev — vemo, zakaj to hočemo — so se potrdile na referendumu v TOZD Napajalne naprave s 57,40%, v TOZD Elektrospojna vezja pa z 80,40%.

S tem pa delo še ni opravljeno. Cilj, ki smo si ga postavili pred referendumom je, ustanovitev ekonomske močne in prodorne temeljne organizacije s tehnološko zaokroženo proizvodnjo. Kako hitro pa ga bomo dosegli je odvisno od volje, želje in zagnanosti novomeških Iskrašev in od povezovanja ter usklajenega sodelovanja z matično delovno organizacijo in SOZD Iskra.

Š. D.

Otvoritve novih proizvodnih prostorov TOZD Montaža v Sp. Idriji se je udeležil tudi predsednik predsedstva SRS France Popit.

TOZD MONTAŽA, SPODNJA IDRJIJA

Novi delovni prostori Iskre v Idriji

V soboto, 24. novembra so v spodnjeidrijski Iskri slovesno odprli novo proizvodno halo, ki je rezultat skupnega vlaganja tega kolektiva in Beograjskega Brodoimpeksa.

Širitev proizvodnje in nagla rast kolektiva logično terjata tudi nove proizvodne prostore. Ti prostori spodnjeidrijske Iskre so pred letom postali namreč tako tesni, da je že primanjkovalo prostora za nameščanje novih strojev, ki jih temeljna organizacija nabavlja. Zato je bila razumljiva odločitev, da prične z gradnjo novih proizvodnih prostorov.

Tako je bilo precej truda vložene v iskanje možnih rešitev za izgradnjo proizvodne hale in za najboljšo se je izkazalo investicijsko sodelovanje z beograjsko delovno organizacijo Brodoimpeks. To sodelovanje temelji na skupnem poslovno-tehničnem sodelovanju in sovlaganju te firme v gradnjo novega objekta.

Vrednost naložbe je 120 milijonov dinarjev, je pa ta projekt po marsičem vreden pozornosti. Je namreč sad sovlaganja beograjske organizacije združenega dela v SR Sloveniji, kar dokazuje, da je moč skupne interese uskladiti ne glede na republiške meje in brez kopice administrativnih ukrepov.

Novi objekt meri 4100 kvadratnih metrov uporabnih površin, 3000 jih je namenjenih proizvodnji, 1000 pa laboratoriju, ki se je doslej stiskal v neustreznih prostorih. Laboratorij se ni samo preselil v nove prostore, temveč je dobil tudi precej sodobne opreme. Rezultati dobrega dela v laboratoriju so že vidni, saj se je izmet zaradi slabe kvalitete vhodnih materialov že zmanjšal v desetih letih na en odstotek, končni izdelki so boljše kvalitete, zanemarljivo pa ni tudi to, da se danes stroji manj ustavljajo in kvarijo, saj je slab material že prej izločen iz proizvodnje.

V novo proizvodno halo so že preselili (zaradi selitve proizvodnja sploh ni stala) proizvodnjo kompresorskih elektromotorjev, ki so namenjeni predvsem zahodnemu konvertibilnemu tržišču. Z ustreznimi delovnimi pogoji bodo lahko še več teh izdelkov prodali na tuje — letos naj bi tako izvozili že za 12 milijonov dolarjev, v prihodnjem letu pa že za

15 milijonov dolarjev — ti rezultati pa spodnjeidrijsko Iskro uvrščajo med največje izvoznike, tako v Iskri kot v severnoprimerški regiji.

Pri proizvodnji kompresorskih elektromotorjev, ki predstavljajo stebler proizvodnjega programa spodnjeidrijske Iskre, že danes dosega odlične rezultate. Tako na treh linijah, kjer izdelujejo statorje teh motorjev, dnevno naredijo celo več, kot je optimalna kapaciteta teh strojev, ki jo je določil ameriški proizvajalec. Ker pa bi teh elektromotorjev lahko prodali še precej več, kot pa jim jih uspe narediti danes, so se odločili za nova vlaganja. Prvi korak k temu cilju so novi proizvodni prostori, ki so jih odprli v soboto, v investicijskem programu pa predvidevajo nakup in namestitve še ene linije za proizvodnjo statorjev kompresorskega elektromotorja.

Slovesne otvoritve so se v soboto, poleg številnih drugih gostov, udeležili tudi France Popit, predsednik predsedstva SR Slovenije, Igor Uršič, član CK ZKS, Boris Lasič, predsednik KPO SOZD Iskra, Tomislav Pantović, direktor Brodoimpeksa ter predstavniki občine Novi Beograd.

Slavnostni govornik, predsednik delavskega sveta TOZD Dušan Lapajne, je v svojem govoru orisal pomen naložbe za nadaljnji razvoj kolektiva, Tomislav Pantović, direktor Brodoimpeksa pa je opozoril na pomen tega sodelovanja, ki pomeni tkanje trdnih vezi med proizvodno in trgovsko delovno organizacijo, izrazil je tudi željo, naj bi se dobro zastavljeno sodelovanje v bodoče še okrepilo.

Po kulturnem programu, ki so ga pripravili malčki otroškega vrtca, učenci glasbene in osnovne šole ter učenke idrijske vzgojiteljske šole, so najzaslužnejšim članom kolektiva podelili priznanja.

Za posebne zasluge pri realizaciji naložbe so prejeli priznanja tudi Tomislav Pantović iz Brodoimpeksa, Aleksander Cerče iz Iskre Commerce ter Ernest Vig iz PKB — Kosmajmont.

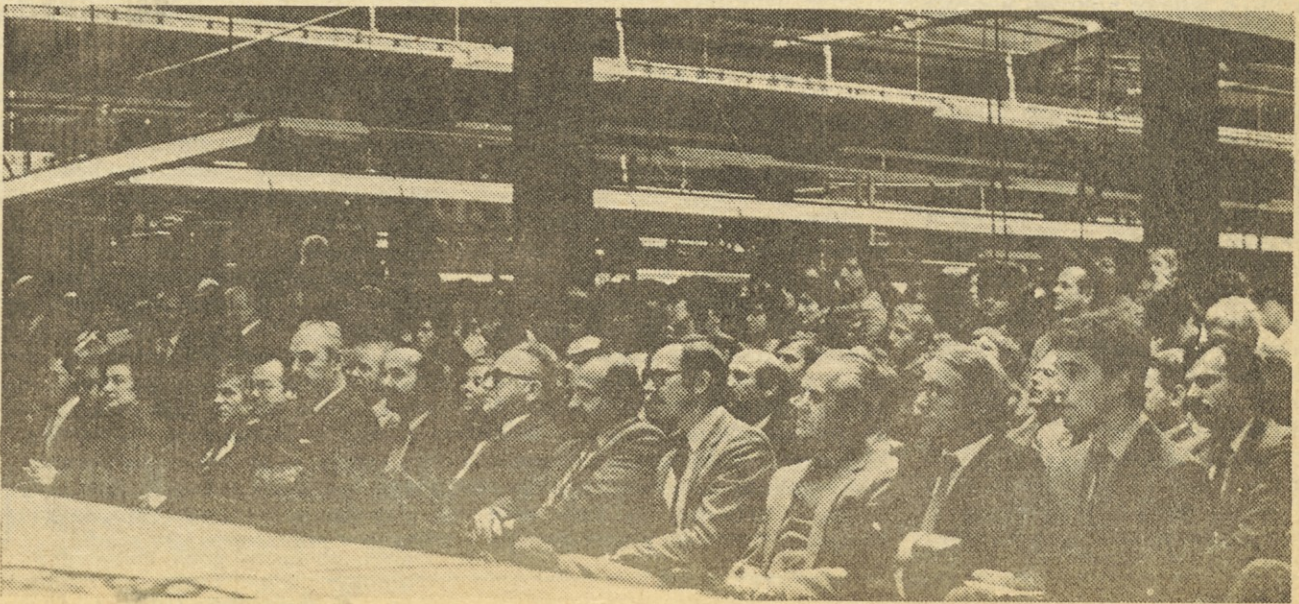
Po kulturnem programu so si gostje ogledali proizvodnjo v novih prostorih, po slovesnosti pa se je predsednik predsedstva SR Slovenije s predstavniki kolektiva ter občine zadržal še v krajšem pogovoru.

Mojca Čibej

Tovarna žarnic Ljubljana. Prihodnjo soboto, 15. decembra bo 347-članski kolektiv tovarne žarnic Ljubljana, temeljna organizacije Iskre Avtoelektrike, Nova Gorica, praznoval visok delovni jubilej 30-letnico obstoja in delovanja. 30 let rasti in uspehov. Od skromnih začetkov v Kottnikovi ulici, so se v tridesetih letih razvili v močan delovni kolektiv, najvidnejšo delovno zmago pa so zabeležili 30. aprila 1975 v Stegnah. O njihovi prehojeni poti, o težavah in uspehih bomo obširneje spregovorili v naslednji številki našega glasila.

NA SLIKI: Kontrola halogenskih žarnic.

Gostje med kulturnim programom.

Vsak drugi izdelek izvozijo vendar se najprej dogovorijo za ceno!

Letošnjih smelih načrtov, ki so jih v Železnikih opredelili z gospodarskim načrtom, zaradi bolj ali manj znanih in ponavljajočih se težav, ne bodo uspeli v celoti uresničiti. Čeprav teče delo v zadnjih mesecih letošnjega leta s pospešenim tempom, zamud, ki so se nabrale v prvem polletju, ne bo možno v celoti nadoknaditi.

To je bila osrednja ugotovitev, izrečena v uvodnem delu srečanja družbenopolitičnih, samoupravnih in poslovnih delavcev temeljne organizacije in gostov iz DO Široka potrošnja in SOZD Iskra. Za kakšne težave gre?

Zajeti neizterjani dolgovi inozemskih kupcev (v tem trenutku skupno 2,3 milijona dolarjev) temeljito kazijo sliko poslovanja tovarne, ki bi bila s pravočasno iztrženimi sredstvi lahko dosti uspešnejši gospodar.

Tako pa se kopičijo zastoji pri dobavah reprodukcijskih materialov, kar se seveda neposredno odraža na šepajočem proizvodnem ritmu (zlasti prvih šestih mesecih letošnjega leta). Ustavlja se tudi pri banalnih vsotah, denimo 10.000 dolarjev, kar pri celotnem letnem izvozu v višini (pričakovanih) 16 — 17 milijonov dolarjev res predstavlja komaj kaj več kot drobno računsko napako. Pa tudi taka »napaka« lahko zadrži proizvodnjo, če zmanjka gumijastih podložk, ki po vrednosti predstavljajo le zadnje ali predzadnje mesto na spisku vgrajenih delov v končnem izdelku.

Kako resen problem predstavljajo inozemski dolgovi, pa podkrepi tudi podatek, da je nekaj neizterjenega denarja še iz leta 1982!

Cilji poslovanja Iskre v Železnikih so po realnih predvidevanjih dosegljivi do konca letošnjega leta v naslednjem obsegu: dosegli bodo 16 — 17 milijonov dolarjev izvoza, celotnega prihodka bo predvidoma 5 milijard dinarjev, za osebne dohodke naj bi namenili 400 milijonov di-

sov naraščanja cen domačih (za Železnike) strateških materialov, kot so dinamo pločevina, baker, aluminij, ampak z značilnim primerom podkrepimo trditve o monopolističnem obnašanju jugoslovanskih »surovinarjev«. Kilogram dinamo pločevine, ki jo ponujajo dobavitelji iz CSSR, stane 120 dinarjev, blago enake kakovosti pa na jugoslovanskem trgu velja dvakrat več, od 220 do 250 dinarjev za kilogram. Nič drugače ni tudi s cenami drugih materialov, bakra, aluminija itd.

Poglavitim vzrokom lahko priključimo še ugotovitev, da TOZD nima dovolj lastnih obratnih sredstev in da se kapital obrača prepočasi pa je slika ekonomike poslovanja Tovarne elektromotorjev skoraj popolna.

PROIZVODNI PROGRAM: PRIHODNJE LETO TEMELJITO »ČIŠČENJE«

Smotrnost proizvodnje gospodinjskih aparatov, ki predstavljajo segment proizvodnega programa Iskre

Utemeljenosti odločitve Tovarne elektromotorjev in gospodinjskih aparatov, da se postopno preusmeri v proizvodnjo zahtevnejših elektromotorjev, namenjenih za profesionalno uporabo, ne kaže oporekati. Za klasičen elektromotor, namenjen za vgradnjo v širokopotrošne aparate, iztržijo v poprečju 8 dolarjev za kilogram, za nove motorje pa bodo lahko postavili kar desetkrat višjo ceno 80 dolarjev za kilogram. Med tako vrednotene motorje sodijo, npr., koračni motorji. Teh bodo prihodnje leto izdelali manjšo količino v pilotski seriji, kasneje pa predvidevajo proizvodnjo 100 — 500 tisoč kosov letno, seveda za izvoz na konvertibilno tržišče.

Obisku v Železnikih 23. novembra so prisostvovali: Zoran Polič (član KPO SOZD Iskra), Tone Orožim (predsednik aktiva ZB SOZD Iskra), Avguštin Ciuha (predsednik KOS SOZD Iskra), Miloš Pavlica (sekretar DPO SOZD Iskra), Anton Beravc (predsednik KOS DO Široka potrošnja), Igor Gruden (predsednik delavskega sveta DO Široka potrošnja), Tone Rakovec (direktor TOZD Elektromotorji), Tina Nastran (pomočnik direktorja TOZD za ekonomiko), Tone Rovtar (namestnik sekretarja TOZD), Franc Gasar (predsednik IO OO sindikata), Milan Lotrič (sekretar OO ZK), Vilko Kavčič (namestnik predsednika OO ZSMS), Janko Šmid (predsednik aktiva ZB) in Štefan Nastran (predsednik delavskega sveta).

mi, zato orodja izdelujejo tudi za zunanje naročnike, program profesionalnih elektromotorjev predstavlja temeljni kamen nadaljnega razvoja TOZD, ki se vse odločneje obrača od proizvodnje širokopotrošnih izdelkov v zahtevnejše izdelke, namenjene za profesionalno uporabo, v tovarni izdelajo letno tudi 10 do 15 strojev za svoje in potrebe zunanjih kupcev. Gre predvsem za stroje, ki sodijo na področje pnevnatske in hidravlične avtomatizacije.

Tudi ta segment programa temeljne organizacije bodo v bodoče še posebej negovali in ga kadrovsko okrepili, da bodo lahko ponudili tudi kompletne inženirinske usluge. In

slednjič velja omeniti tudi program za namenskega kupca, ki se je za uspešno sodelovanje Tovarni oddolžil s priznanjem.

DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE IN SAMOUPRAVNI ORGANI DOBRO DELUJEJO, ČEPRAV SO ŠESTANKI IZVEN DELOVNEGA ČASA!

Da gre za zdrav kolektiv, postane obiskovalcu Tovarne elektromotorjev in gospodinjskih aparatov hitro jasno. Tehtna je bila izjava predsednika delavskega sveta temeljne organizacije, ki je poudaril, da kljub pogostim sejam tega organa v popoldanskem času težav s sklepčnostjo ni. Samoupravna aktivnost je pestra, saj nobene pomembnejše odločitve ne sprejemajo brez samoupravne potrditve. V zadnjem času pa delegati, kot je poudaril predsednik delavskega sveta, motita predvsem dve stvari: vedno pogostejše se pojavljajo različni samoupravni sporazumi, ki jih morajo sprejeti ne glede na lastno mnenje. To prakso bo vsekakor treba prekiniti, saj brez lastnega prepričanja o pravilnosti odločitev v bodoče ne bo šlo.

Zlasti v zadnjem času pa delegati vse resneje obravnavajo predloge Iskre Commerce za različne odpise.

Ugotavljajo namreč, da ta delovna organizacija v primerjavi s TOZD — proizvajalko nima enakovrednega rizika pri sklepanju poslov.

Osnovna organizacija ZK je glede na število zaposlenih v TOZD, ki se giblje okrog 1000, maloštevilna, saj šteje le 35 članov. Vendar, po besedah sekretarja OO, namenjaajo največ poudarka kvaliteti in ne množičnosti. Letos so komunisti, npr. razpravljali o problematiki oskrbe proizvodnje z repromateriali, zlasti o primerih, ki izkrivljajo sicer potrebne ukrepe. Mednje sodi, npr., posledica pomanjkanja materiala, zaradi katere ostane brez dela delavec, ki je stalno na delu v proizvodnji, režijec, ki je tam na začasnem delu pa ima polne roke dela. Komunisti so zato odločno zahtevali, da je treba to v prihodnjem letu urediti.

TOZD Elektromotorji ima dobro opremljeno orodjarno z računalniško krmiljenimi stroji.

Tudi sindikat v tovarni že zdavnaj ni več le organizacija, ki ima na skrbi vsakoletno ozimnico. Delo osnovne organizacije je po besedah predsednika sicer uspešno, vendar bi z rednejšim delom sindikalnih skupin lahko dosegli še precej več. Pesti jih zlasti pomanjkljiva informiranost, ki dostikrat botruje nepotrebnim nespo-razumom ali pomanjkanju dejavnosti.

Vse DPO delujejo dovolj usklajeno, kar je tudi posledica koordinacijskih sestankov, ki potekajo redno enkrat mesečno.

ZAPOSLENI PRETEŽNO DOMAČINI

Večina delavcev tega kolektiva nima daleč od doma do delovnega mesta, saj se najdlje vozijo tisti, ki stanujejo v Škofji Loki. V kolektivu so dobro poskrbeli za prevoze na delo in nazaj, saj neresenih problemov tu ni več. Zaposleni si s tovarniško pomočjo lahko tudi pomagajo do strehe nad glavo, največ zanimanja je za individualno gradnjo, ki je glede na daljši rok gradnje finančno dosegljivejša tamkajšnjemu Iskrašu.

Med 1000 zaposlenimi je danes 50 ljudi z visoko, ali višjo izobrazbo, vsako leto pa štipendirajo še 25 — 30 bodočih strokovnjakov, pretežno elektro in strojne smeri.

DO AVTOELEKTRIKA

Seja predsedstva KOS Avtoelektrike v Tolminu

Doslej so bile vse seje predsedstva konference osnovnih organizacij sindikata (v tem mandatnem obdobju) Iskre — Avtoelektrike, Nova Gorica na sedežu delovne organizacije, torej v Šempetru pri Gorici. Zakaj ne bi prišli enkrat k nam v Tolmin, so rekli sindikalisti iz Tolminske Iskre in tako je bila 10. seja v njihovi temeljni organizaciji, v sredini, ki se je vključila v Iskro — Avtoelektriko 1975.

Člani predsedstva, predsedniki ostalih DPO, sekretarji OO ZK, direktorji TOZD in pomočnik glavnega direktorja Robert Žerjal so si v spremstvu predstavnikov tolminske Iskre najprej ogledali proizvodnjo in delovne prostore ter se seznanili z delom tega 512-članskega kolektiva. Dobrodošlico vsem Novogoričanom, Iskrašem iz Komna, Kljubljan in Bovca je izrekel tudi direktor temeljne organizacije Lucijan Rejec in jim zaželel prijetno počutje in plodno delo med tolminskimi Iskraši.

Predsednik predsedstva KOS Miloš Vodopivec je zatem pričel 10. redno sejo. Navzoče je uvodoma seznanil s problematiko delovne organizacije Iskre — Telematike Kranj ter Široke potrošnje Škofja Loka. Zbranim je prenesel tudi zaključke sestanka sindikata SOZD Iskra, ki je bil pred kratkim v Ljubljani.

Robert Žerjal je nato podal informacijo v zvezi s problematiko reševanja počitniških kapacitet in možnosti nakupa le-teh ob našem Jadranu. Razgovori v zvezi s tem so obradili že določene zaključke, ki se nagibajo v prid pridobitve novih počitniških kapacitet za delavce Avtoelektrike, vendar bomo širše o

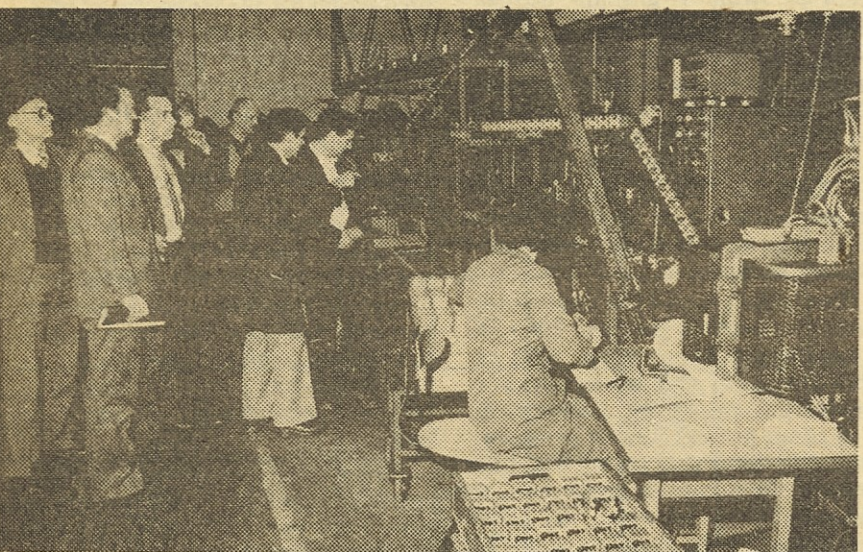
TRDEN KOLEKTIV — MALO KOLEBANJ O BODOČNOSTI

Iz razgovora med obiskom je bilo moč izluščiti predvsem zahtevo, da je treba temeljno organizacijo, v kateri je red in delovna disciplina na prvem mestu, trdneje povezati v Iskrin samoupravni sistem. Tamkajšnji Iskraši so podčrtali zahtevo po jasnejši viziji svoje delovne organizacije, s prstom so pokazali na svoje slabosti pa tudi na zunanje, od katerih je odvisen njihov položaj.

Mednje v tem trenutku vsekakor sodi sodelovanje z Iskro Commerce, ki bo moralo postati kvalitetnejše, z rizikom za opravljeno delo na obeh straneh, in nič manj kritično ni sodelovanje znotraj DO Široka potrošnja, ki bo moralo prerasti iz sedanjega v mnogo učinkovitejše. Oboje pa že danes sodi v okvir najnovejših dejavnosti, ki jih vse ostrejši pogoji, pod katerimi so prisiljeni gospodariti, postavljajo v ospredje.

Da je sodelovanje lahko dobro in učinkovito, čeprav na razdaljo pa ne nazadnje dokazuje sodelovanje Iskre v Železnikih s TOZD Raziskovalni institut iz Ljubljane, ki jih vse opravi zanje 3 do 5 raziskovalnih nalog.

Stane Fleischman

Gostje v Železnikih med ogledom proizvodnje.

narjev, ustvarili pa naj bi še 50 — 70 milijonov dinarjev akumulacije. Že iz tega bežnega pregleda je razvidno, da glede na obseg poslovanja rezultati zaostajajo za takimi, kot bi jih pričakovali. Kje pa tičijo vzroki, da tehnološko izredno sodobno in smotrno opremljena tovarna ekonomsko krepko zaostaja?

V tovarni so prepričani, da vse njihove težave izvirajo iz dveh poglavitnih vzrokov. Prvi je vsekakor neurejena preskrba s potrebnimi repromateriali, druga pa so cene teh materialov, ki nikakor niso usklajene s cenami njihovih končnih izdelkov. Zakaj oskrba šepa, smo delno že pojasnili — zaradi pomanjkanja materialov na domačem trgu, zaradi pomanjkanja deviz, potrebnih za devizne participacije dobaviteljem deviz pa je premalo v pretežni meri zaradi zastojev pri izterjavah). Iskra Commerce bo morala tu vsekakor odločneje nastopiti! Glede oskrbe pa še odločitev, ki so jo — kot so poudarili med obiskom — prisiljeni sprejeti: okrepiti bodo morali lastno nabavno službo, kajti te dejavnosti na ravni delovne organizacije in Iskre Commerce njihovim zahtevam ne sledijo.

O cenah reprodukcijskih materialov pa tudi ne moremo zapisati nič novega. Naj tokrat za spremembo ne ponavljamo vrtoglavih indek-

v Železnikih, postaja od uvedbe administrativnega nadzora nad cenami končnih izdelkov, namenjenih za široko rabo, vse bolj vprašljiva. Ločnico pa bo zagotovo postavilo leto 1985, ko bo proizvodni program te temeljne organizacije nenehno pod drobnogledom ekonomistov. Osnovno načelo poslovanja v prihodnjem letu bo gospodarnost, zato bo — če izvzamemo nekaj obveznosti iz kooperacijskih poslov — program gospodinjskih aparatov močno osiromašen.

Taka odločitev seveda ne bo pripomogla k boljši založenosti jugoslovanskega trga z električnimi aparati najvišjega kakovostnega razreda (kakršne izdelujejo v Železnikih), pač pa bi morala prispevati k trdnjšeemu gospodarskemu položaju temeljne organizacije.

Celoten spisek proizvodnega programa Iskre v Železnikih se deli na sedem poglavij. Kot že naslov temeljne organizacije pove, je na prvem mestu proizvodnja elektromotorjev, naslednje poglavje predstavlja program gospodinjskih aparatov, izdelujejo tudi polizdelke, ki jih potrebujejo sami in za TOZD Montaža Spodnja Idrija, tovarna se lahko pohvali z najodobnejše opremljeno orodjarno, ki ima večje zmogljivosti, kot jih potrebujejo sa-

FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani bo ORGANIZIRALA SEMINAR z naslovom:

INFORMACIJSKO INŽENIRSTVO.

Seminar bo v dneh od 10. do 14. decembra 1984 na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani.

Vse informacije dobite v tajništvu fakultete po tel.: 265-161 int. 426.

SLOŽNO NA POMOČ DO TELEMATIKA

(Nadaljevanje s 1. strani)

bolj nestrpni že odhajajo. Če bodo odšli tudi ključni strokovnjaki, bo usoda delovne organizacije za precej časa zapečaten.

Iskra Telematika posluje s 15% lastnih sredstev, vse ostalo so krediti oziroma družbena sredstva. Tako bo letos plačala ogromne obresti. V preteklih dveh letih je svoj izvoz podvojila, vendar bi ga morala poosmeriti, če bi si hotela zagotoviti dovolj pravic za razpolaganje z deviznimi sredstvi. To pa je pri njeni tehnologiji nemogoče. Podobne glavo bole povzročajo delavcem tudi tečajne razlike.

Delavci so se zelo intenzivno lotili internih izrednih ukrepov, vendar po nekaj mesecih ne vidijo izhoda iz sedanjega stanja. Šele pokritje izgube bi lahko omogočilo resno sanacijo in v nadaljevanju stabilno prihodnost. Ukrepiti je treba takoj! Vsak zamujeni letošnji dan zmanjšuje možnost uspešne sanacije v letu 1985.

Dušan Šinigoj, predsednik republiškega izvršnega sveta je po teh informacijah izrazil veliko zaskrbljenost ne le nad položajem v Telematiki, pač pa tudi nad položajem vse Iskre. Problem Telematike je namreč problem Iskre. Slovensko gospodarstvo si ne more privoščiti še enega Gorenja ali IMV, je dejal. Zato je na delavcih Iskre velika odgovornost, da poslujejo agresivno, ekonomično in organizirano. V Iskri je zbrana glavnina slovenskega gospodarskega in kadrovskega potenciala. Zato se je treba lotiti brezkompromisnih organizacijskih in kadrovskih premikov. Živimo namreč v razmerah, ko se ne more nihče skrivati v senci. Kdor ne zmore zahtevnih nalog, naj odstopi mesto drugemu.

»Iskra Telematika je zamudila v razvoju in to mora agresivno nadoknaditi, je nadaljeval Dušan Šinigoj. »Že v preteklosti smo bili zaskrbljeni nad njeno usodo, vendar je bilo doslej premalo narejenega, stvari se prepočasi odvijajo.

Ne moremo se pogovarjati brez jasno definiranih razvojnih ciljev. Te v slovenskem izvršnem svetu kategorično zahtevamo. V Iskri se čimprej odločite: napravite program in določite roke, da bomo vedeli, o čem se pogovarjamo.

Prav je, da boste v letu 1985 začeli z ambicioznim planom. Realizacija izvoza bo bistvena, brez nje ne bo sanacije ne perspektive. To velja za vso Iskro. Nihče si ne sme delati iluzij, da so nekje v državni blagajni na voljo milijoni dolarjev za pomoč. Ni jih.

Ljudje morajo delati, tudi v prostih sobotah in praznikih, ponoči... Izgovorov ni. Splošni položaj je tak, da se ne moremo več poigravati.

Šele ko bo Iskra sama napravila vse, je možno pričakovati tudi pomoč širše družbene skupnosti. Novemu vodstvu Telematike je treba ponuditi vso podporo. To bo po svojih močeh napravil izvršni svet, prav tako pa mora priskočiti na pomoč družbenopolitična skupnost občine Kranj in drugi. Pri tem ne bo šlo brez dobro organiziranih skupnih aktivnosti.

Tudi Marko Bulc, predsednik gospodarske zbornice Slovenije je poudaril, da brez odprave notranjih slabosti ne bo uspešne sanacije. Potrebno bo obsežno prestrukturiranje, jasn program.

Najprej je treba ugotoviti vzroke

Med ogledom proizvodnje.

sedanje izgube, med katerimi jih je veliko subjektivne narave.

Kupcem je treba čimprej izdovati naročeno in poglobiti odnose z domačo PTT.

Kadrovski potencial je treba bolje izkoristiti. Znano je, da strokovnjaki v Iskri Telematiki doslej niso bili ustrezno motivirani, saj so odhajali celo štipendisti. Tu gre predvsem za slabosti na področju kadrovske politike.

Brez radikalnih sprememb ne bo šlo, je zaključil Marko Bulc.

Erik Vrenko, član izvršnega sveta in predsednik republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo je osvetlil širše vidike razvoja Iskrine teleanformatike. Ne moremo več govoriti o telekomunikacijah, ker ta pojem izginja, saj ga razvoj v svetu prerašča. Tudi v Iskri mora končno prevladati spoznanje, da nekdanja telefonska centrala postaja teleanformatični sistem, ki ni le izdelek Telematike, temveč vse Iskre.

Teleanformatika pomeni združitve telekomunikacij, računalništva, mikroelektronike, elektrooptike, prenosov in zvez v enotno in povezano vsebino oziroma tehnologijo in moč, ki bo gradila informacijske sisteme prihodnosti. Temu se bo morala Iskra čimprej prilagoditi tudi organizacijsko in se hkrati še tesneje povezati z raziskovalnimi inštituti. V teleanformatični tehnologiji ima namreč glavno vlogo znanje, ki je danes razmetano na vseh koncih in krajih. Zato bo treba v Iskri in širši družbi strokovne potenciale bolje usmeriti in jih združiti za jasno definirane cilje.

KOORDINACIJSKI ODBOR SINDIKATA ŠIROKE POTROŠNJE

Sindikat zahteva jasnejšo vizijo svoje delovne organizacije

Nič kaj spodbudni rezultati poslovanja široke potrošnje v prvih devetih mesecih letošnjega leta so ponovno spodbudili zahtevo članov koordinacijskega odbora sindikata te delovne organizacije, da je treba pohite s pripravljanjem ukrepov, ki naj bi opredelili smeri razvoja DO.

Dve temeljni organizaciji v Široki potrošnji sta v devetih mesecih pridela skupaj za 521 milijonov di-

narjev izgube, medtem ko so ostale temeljne organizacije ustvarile le za 133 milijonov dinarjev akumulacije.

Izguba delovne organizacije kot celote je 388 milijonov dinarjev, še posebej pa zaskrbljuje tedenska naraščanja te številke. Sindikat je ob ocenjevanju tega rezultata še posebej podčrtal neizpolnjevanje vrste plan-skih obveznosti: še zlasti izvoza kot ključnega dejavnika pri ustvarjanju možnosti za nemoteno proizvodnjo.

Pri ugotavljanju vzrokov, zakaj Široka potrošnja domala na vseh področjih ne dosega planskih določil, je bilo naštetih precej ugotovitev. Na prvem mestu je prav gotovo preveč optimistično zastavljen načrt, za katerega je že danes znano, da ga ne bo mogoče uresničiti. Potem pa nastopi začaran krog, iz katerega je le težko poiskati izhod: nenehno pomanjkanje repromateriala hromi potek proizvodnje, pada produktivnost, manjša je proizvodnja, težko je uresničiti izvoz, zato pričnejo presihati naročila, da bi to preprečili najemajo temeljne organizacije nova posojila, ki pa jim izterjave ne sledijo, potrebno je spet dodatno zadolževanje, narastejo stroški za obresti in še bolj spodjedo že tako pičel dohodek.

Premajhen obseg lastnih obratnih sredstev ne obeta rešitve takemu

POGOVOR Z MITJO TAVČARJEM

Zakaj od razpršenega k osredotočenemu mednarodnemu trženju

Obširno smo že pisali o najpomembnejši odločitvi nedavne, 13. konference mednarodnega trženja Iskre, da mora Iskra čimprej preiti od sedanjega razdrobljenega in razpršenega trženja na koncentrirano, osredotočeno mednarodno trženje. O tem smo se pogovarjali s svetovalcem v zunanje-trgovinski temeljni organizaciji Iskre Commerce Mitjo Tavčarjem, ki je, podobno kot na vseh dosedanjih, tudi na tej konferenci oblikoval programska izhodišča.

Na zunanje-trgovinski konferenci je bilo mnogo govora o »osredotočenem« trženju, ali rabimo spet novo besedo in kaj pomeni?

»Konferenca mednarodnega trženja Iskre se ne ukvarja le z mednarodnim poslovanjem Iskre, temveč je to vsakoletni posvet upravljal-skih, poslovnih in strokovnih struktur, ki zahtujejo temeljne ob-rise in usmeritve širše politike Iskre.

Razprave o prehodu na osredotočeno trženje niso bile nepotrebna visoka učenost, kakršne — tako je pribli eden izmed vidnih udeležencev — na konferencah nič ne rabimo.

Izhajale so iz vrste očitnih, čeprav ne vselej prijetnih dejstev: vrednost izvoza Iskre ne raste več, zaradi poslovne in izdelčne nezanesljivosti izgublamo številne z velikimi napor-i in stroški pridobljene posle in tržišče, tržimo skoraj vse in skoraj povsod, čeprav je očitno, da za to ni-mamo dovolj moči — sredstev, strokovnjakov, časa in še marsičesa.

Trženje Iskre je razpršeno in zato manj uspešno. Sodimo, da bi morali združiti razpoložljive moči in sreds-tva in se pošteno lotiti tistih poslov in tržišč, ki največ obetajo.

Mar je trženje Iskre res tako razpršeno? Nenazadnje je takšno, s kakršnim se je Iskra za jugoslovanska merila izredno hitro in uspešno razširila na mednarodno tržišče?

»V Iskri izvozni dejavnosti dela — v tržnih področjih Izvoza in v poslovnih enotah v tujini — nekaj čez 70 strokovnjakov, nosilcev (ne izvajalcev) poslov. Izvoz Iskre v letu 1985 pa naj bi dosegel 280 milijonov dolarjev, kar je na nosilca približno 4 milijone dolarjev. Obsegal bo 227 blagovnih skupin iz 58 temeljnih or-ganizacij Iskre, in sicer v 64 deželah.

V časih začetnega vzpona izvoza Iskre je bila vrednost okrog pol mi-lijona dolarjev na nosilca, blagovnih skupin in dežel pa je bilo komaj ne-kaj nad 10 oz. 20. Očitno je torej, da morajo nosilci posvečati posamezn-im poslom nekajkrat manj časa, kot pred leti. Čeprav v med-narodnem trženju sodelujejo občas-no številni tržni in drugi strokovnja-ki iz proizvodnih organizacij, je očit-no, da danes mnogo manj podrobno obdelujemo in sledimo izvoznim poslom, kot nekdanj.

Jasno je, da tako ne gre več. Isk-rinega izvoza ne bo več mogoče povečevati z enostavnim doda-njem drobnih, po vsem svetu raztresenih poslov. Ne gre samo za nosilce poslov, ki jih Iskra ne more imeti poljubno mnogo, saj so to

poslovanju, zato seveda perspektiva še zdaleč ni rožnata. Na zadnjem ses-tanku KOS DO Široka potrošnja (bil je v Škofji Loki, 27. novembra), je bila zato poudarjena zahteva po nujnosti začrtanja nove poti delovne organizacije, saj sedanjí rezultati do-kazujejo, da po stari naprej ni mogoče.

Nova pot pa je verjetno le drugo ime za temeljite organizacijske spre-membe delovne organizacije, ki prav-zaprav živi le na papirju, saj trdne-jših poslovnih vezi med TOZD do-mala ni. To seveda ne bo preprosto, saj bo treba poiskati skupen jezik vseh prizadetih, ki pa glede orga-nizacijskih sprememb, kot kaže, ni-majo enakega mnenja.

Do ustreznega strokovnega kon-cepta »nove« Široke potrošnje velja zaenkrat le poziv sindikata, naj vsakdo pri sebi pohiti, kajti današnji poslovni problemi so že jutri lahko — socialni.

Mitja Tavčar.

spособni strokovnjaki in jih tudi v Iskri ni na pretek, po drugi strani pa tudi stroški za obdelavo tržišč strmo rastejo. Razdrobljenost tudi presega možnosti Iskre za redne dobave in sploh oskrbo odjemalcev, to pa vodi v izgubljanje številnih poslov.

Ob tem pa je delež izvoza v celotni prodaji Iskre zrasel od manj kot 10% pred leti na sedanjih približno 40%. Nekoč slabši izvoz Iskre ni prizadel preveč, zdaj pa ima lahko usodne posledice za vso našo sestavljeno organizacijo.

Če prav razumem, smo torej pred izredno pomembno odločitvijo — Lahko bi rekli celo pred mejnikom v Iskrinem mednarodnem trženju. Iz iz-kušnje pa vemo, da je od besed do de-janj dolga pot — tudi v Iskri. Kako se bomo lahko preusmerili z razpršenega v osredotočeno trženje? Bomo to tudi zmogli?

»Seveda znamo. Morda naj na-štetem kar nekaj enostavnih dejstev. V samo 10 dežel gre tričetrtnine vsega Iskrinega izvoza, komaj osmina izv-oznih poslov presega vrednost pol milijona dolarjev, komaj četrtnina vseh blagovnih skupin presega mi-lijon dolarjev na leto. Še en podatek: vsega 105 izvoznih poslov predsta-vlja kar 70% celotnega izvoza Iskre.

Seveda za pomembnost deželnega tržišča, blagovne skupine ali izv-oznega posla ni pomembna le seda-nja vrednost letnega izvoza. Upošte-vati je treba tudi predvideni razvoj za zdaj še skromnih poslov, pomen poslov, ki prinašajo obliko tehnolo-škega znanja ter seveda zelo donosne posle.

Očitno je mogoče izdelati merila, ki bi med ključne izvozne posle vključila vsega nekaj deset, nemara malo čez sto poslov, v izvoznem na-črtu pa jih je vseh zdaj 832! Prav ta-ko se je mogoče dogovoriti o prednosti, ki naj jo ti posli imajo v vseh dejavnostih Iskre, od razvoja preko proizvodnje in storitev do trženja. Te prednosti bi morale obse-gati strokovne obdelave, proizvodne zmogljivosti, kadre, finančna sreds-tva itd. V razpis ključnih izvoznih poslov bi morali seveda predvsem usmerjati združena sredstva Iskre: za osvajanje tujih tržišč, pa tudi za strateške razvojne projekte, za investicije itd.

Na 13. konferenci mednarodnega trženja, ki je za razliko od nekaterih prejšnjih sprejemala zelo konkretne in maloštevilnejše sklepe, smo se dogovorili, da se bodo proizvodne DO in Iskra Commerce čimprej lo-tile izdelave meril in izbiranje klju-čnih poslov, dogovorov o vsebini prednosti teh poslov, predvsem pa o večletnih delovnih načrtih za razvoj teh poslov.

Menim, da lahko v enem od dveh letih v Iskri osredotočimo in po-večamo razpoložljive zmogljivosti na najbolj pomembne posle, ostalim poslom pa zagotovimo solidno in zadostno obdelavo,« je poudaril Mitja Tavčar.

LD

Gostje med ogledom proizvodnje.

Pozornost jubilantom dela treh delovnih organizacij v Kranju

Delavci DO Kibernetike, Telematike in ERO so konec prejšnjega meseca proslavili jubileje 20-, 25- in 30-letnega dela. Slavnostno srečanje v delavski restavraciji DO Telematike na Laborah so združili s praznovanjem letošnjega 29. novembra — dneva republike.

Jubilante so pozdravili in nagovorili Rudi Vrabec, predsednik delavskega sveta Iskre Telematike, Peter Kobal, glavni direktor Iskre Kibernetike, Ivan Cvar, predsednik skupščine občine Kranj in Simon Primožič, član kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra.

Peter Kobal je spregovoril v imenu koordinacijskega odbora vseh treh delovnih organizacij Iskre v Kranju. Med drugim je dejal:

»Letos smo praznovali 38-letnico ustanovitve Iskre. Njen razvoj se je začel v Kranju in zrasla je v delovni kolektiv, ki ima danes več kot 31.000 delavcev po vsej Sloveniji, v predstavništvih po Jugoslaviji in v svetu.

Na današnji proslavi namenjam posebnost pozornost jubilantom 30-, 25- in 20-letnega dela, ki ste se vključili v delovni kolektiv v obdobju njegovega največjega vzpona, iskanja programskih usmeritev in velikih investicijskih vlaganj.

Proslava jubilarov je primerna priložnost, da se ozremo na prehojeno pot in pogledamo v prihodnost.

in jo usposobila za svoj obrat Instrumenti.

Leta 1962 se je Iskra priključila Tovarna pletenin in rokavic Špik in se preusmerila v proizvodnjo stikalne tehnike. Kranjska Iskra je pomagala tudi pri ustanovitvi Tovarne polprevodnikov v Trbovljah, saj ji je odstopila proizvodnjo selenskih stavkov.

Takole bi lahko na kratko orisali zgodovino Iskre v obdobju, ko ste današnji jubilarji stopali v naš kolektiv.

Pred dvajsetimi leti je Iskra zaposlovala že 4.340 delavcev. V naslednjih dvajsetih letih pa je doživela nov vzpon, saj je kranjska Iskra Elektromehanika ob razdelitvi konec leta 1981 zaposlovala že 10.100 delavcev. V tem obdobju se je stopnja

Pesnica Biserka Car se ni dolgo v Iskrini literarni skupini, a je že zabeležila nekaj vidnih nastopov. Svojo lirično poezijo je predstavila tudi jubilantom dela.

solidarnost in vzajemnost ter strpnost ob nekaterih pojavih. Delavci v združenem delu se moramo zavedati, da je rešitev samo v izboljšanju samoupravnih odnosov in v prevzemanju odgovornosti pri odločitvah.

Današnja proslava je namenjena tudi jubileju naše domovine — dnevu republike. Te dni poteka 41 let od zgodovinskih dogodkov, ki so tako močno vplivali na življenje jugoslovanskih narodov in narodnosti. Prepričani smo, da bomo na temeljih, ki so bili zasnovani in sprejeti v Jajcu, uspešno nadaljevali našo skupno pot!

Po nastopih slavnostnih govornikov, ki so jubilantom čestitali za dosežene delovne uspehe in ob prazniku republike, se je razvil bogat kulturni program. Z imenitnimi nastopi so se predstavili Iskrini literati in recitatorji, filmarji in folklorna skupina. Za uglaseno povezavo je skrbel mešani pevski zbor »Iskra« pod vodstvom Marka Studena.

Sledilo je pristrčno tovariško srečanje ob zvokih Krvavškega kvinteta.

DO Telematika

JUBILANTI 20—LETNEGA DELA

TOZD MSO: Alojz Bauer, Ivan Brezovnik, Janez Gačnik, Angela Goršek, Zehida Huskič, Milan N. Milan Janjič, Marjeta Petrič, Ivan Pilaš, Stanislav Skubic, Andrej Zevnik;

TOZD MKD: Marija Cej, Andrej Gregorec, Vincenc Ješe, Stanislav Kert, Jože Kocjančič, Jože Košir, Adam Marjanovič, Albin Murko, Franc Pihlar, Vojko Plevnik, Branko Samardžija, Milan Simič, Francka Snedic, Sandi Zupan, Brigita Zver;

TOZD PTN: Ivana Dremelj, Alojz Pičman, Franc Sitar;

TOZD ATC: Marija Bradeško, Anton Demšar, Ljudvik Kogovšek, Albert Kosmač, Štefanija Lebar, Anton Podjed, Milena Remic;

TOZD Elementi: Darinka Avsec, Marinka Blažič, Alojz Kajzer, Ivana Kemperle, Anka Kepic, Nataša Markun, Stanislav Muren, Marija Podlogar, Evgenija Porenta, Terezija Prevodnik, Pavel Ropret, Antonija Urh, Francka Veber;

TOZD RR: Anton Leskovec;

TOZD TIV: Marija Podjed;

TOZD ZTS: Vojko Bodirža, Peter Dolenc, Jože Gostan, Anton Mokorel, Alojz Tomše, Franc Valjavec, Alenka Wendling, Georg Wirth;

TOZD Terminali: Janez Aljančič, Jožefa Aljaž, Marija Bela, Justina Erjavec, Marija Krajnik, Marija Naglič, Zofija Šparovec, Stane Udir;

DS Komerciala: Franc Krnc, Janez Majerle, Štefanija Murnik, Štefka Plaznik;

DSSS: Bogdana Hvala, Franc Intihar, Vinko Fajfar, Rudi Bevk, Ljubomir Arizanovič, Valentin Zihherl;

JUBILANTI 25-LETNEGA DELA

TOZD MSO: Mirko Kepic, Jože Kopčič, Stanislav Papež, Vinko Pirman, Milivoje Sindjelič;

TOZD MKD: Ignac Golob, Bogomir Jerala, Milan Kalčič, Ivan Končan, Antonija Stare, Dora Stenovec, Doroteja Štros, Stanislav Zaplotnik;

TOZD PTN: Ivanka Krčelj, Karol Makovec;

TOZD ATC: Olga Boncelj, Marjan Dermota, Anica Doder, Pavla Frlic, Gabriela Janežič, Stane Panjan, Ljudmila Šilar, Emilija Zupan;

TOZD Elementi: Frančiška Bugar, Milena Fajfar, Alojzij Kokalj, Marija Močnik, Anica Trelec, Marija Slak, Frančiška Vilfan;

TOZD RR: Janez Kern, Bogdan Žontar;

TOZD TIV: Ivan Klemenčič;

TOZD ZTS: Helena Bilban, Marija Fon, Božo Megla, Franc Robida, Silvo Seražin, Olga Šega;

TOZD Terminali: Ivanka Bajt, Marija Belčič, Leopoldina Bogataj, Anica Čovič, Jovan Jokovič, Marija Kern, Nežka Košir, Marija Štefur, Marija Zaplotnik;

DS RC: Marija Gotz, Marija Sladič, Majda Weisseisen;

DS Komerciala: Cilka Adlešič, Janez Arh, Marija Dolhar, Marjan Gorjanc, Ivanka Govc, Borut Mlakar, Karolina Skalar, Branko Tomazič, Ivan Vidmar;

DSSS: Milan Cepuder, Jože Grilc, Marija Maček, Franc Fajmut;

JUBILANTI 30-LETNEGA DELA

TOZD MSO: Svetislav Dimitrijač, Franjo Milavec, Nevenka Mlakar, Ljubiša Šubert;

TOZD MKD: Ida Božič, Franc Druškovič, Ivan Eržen;

Grden, Bojan Habjan, Nežka Indihar, Ivanka Japelj, Frančiška Klemenčič Milka Kokalj, Marija Kor-diš, Gracian Krmec, Marija Leskovec, Desanka Markovič, Justina Moharič, Ana Neziroski, Karolina Oberč, Zdenka Pihler, Marija Piškur, Marija Piškur, Pavla Princip, Olga Ema Savšek, Ivan Sivec, Štefan Strah, Ivan Vrhovski, Ignacija Zorko, Ljudmila Žunič;

TOZD ŠTEVCI: Antonija Anas-tasijevič, Jernej Benedičič, Jože Benedik, Francka Čemažar, Darko Božidar Ergaver, Jožica Jeza, Marjan Kodrič, Lovrencija Križaj, Marjan Luzar, Alojz Markelj, Julijana Mezek, Franc Plevelj, Franc Potočnik, Janez Primožič, Cecilija Razpet, Zvonka Sajovec, Drago Skubic, Cvetka Slapar, Tončka Starman, Antonija Šenk, Majda Štefan, Vilma Štilec, Daniela Verbič, Marija Zlate;

TOZD MEHANIZMI: Rozalija Brajnik, Edvard Krvena, Angelca Rihtaršič, Vinko Šolar;

TOZD STIKALA: Nežka Cvek, Vida Derlink, Niko Gartner, Andrej Hvasti, Izidor Jermančič, Brigita Lampe, Jožef Mohar, Ana Mujič, Valentin Pagon, Alojzija Selšek, Edvard Šušteršič, Jožica Trogrlič, Ana Valjavec, Peter Vrhovnik, Barbara Žan;

TOZD ORODJARNA: Jožica Bizjak, Anton Langerholc, Slobodan Marčeta;

Delavci Iskre Telematike, Iskre Kibernetike in Iskre Električna orodja so skupaj proslavili svoje delovne jubileje in dan republike.

Jubilantom Iskre Telematike sta jubilejne plakete razdelila Rudi Vrabec in Vitomir Osojnik.

Skupaj bomo namreč preživeli še precej let, saj boste najmlajši jubilarji odhajali v pokoj v naslednjem tisočletju.

Leta 1954, ko ste v Iskro vstopili današnji jubilarji 30-letnega dela, je bilo v našem kolektivu zaposlenih 2.370 delavcev. V proizvodnji je največji razmah doživela telefonija, ki se je povzpela na 49% skupne proizvodnje, precej tudi na račun števcov, katerih proizvodnjo smo morali takrat znižati s 140.000 na 90.000 izdelkov.

Iskra je takrat proizvajala že okrog 16.000 različnih izdelkov. Močno je začel naraščati izvoz, saj smo leta 1955 izvozili za 216.000 dolarjev.

Med pomembne dogodke tistega časa lahko štejemo tudi priključitev obrata Tulip iz Lipnice v letu 1956. Omeniti velja tudi močno rast proizvodnje v letu 1957, posebej proizvodnje kinoprojektorjev in števcov.

V letu 1959 je Iskra zaposlovala že 3.200 delavcev. Takrat so se začele priprave za selitev avtoelektrike v Novo Gorico, kjer je proizvodnja stekla leta 1960.

Naslednje leto je Iskra sprejela pod svoje okrilje tovarno v Otočah

zaposlovanja gibala med 10 in 15%.

Sposobnost Iskre pri zagotavljanju tako velikega števila novih zaposlitvev bi morali posebej ceniti. Če bi Iskra ne razvijala svojih programov v obsegu, kot jih je, bi bilo število nezaposlenih v Sloveniji veliko večje. Škoda pa je, da ni uspel tudi Iskrin prodor v širši jugoslovanski prostor: Mikron v Prilepu kot prvi tak poskus ni dal ustreznih rezultatov.

Naštete uspehe Iskre ste ustvarili jubilarji skupaj s svojimi sodelavci. Vaša naloga je, da prizadevnost sedanjih generacij prenašate na mlajše sodelavce.

Od zgodovinskih rezultatov se oziromo še na današnji dan. Iz nekdajne Iskre Elektromehanike smo organizirali tri delovne organizacije, ki bolj ali manj uspešno premagujejo začetne težave. Delavci Iskre smo znani optimisti. Zanašamo se na lastne sile. Zato smo prepričani, da bomo družno premagali sedanje težave, ki ne pestijo samo naših delovnih organizacij, ampak tudi širšo družbeno skupnost.

Pri upoštevanju težav v veliki meri računamo tudi na vašo pomoč, dragi jubilarji! Računamo na povečan delovni elan, pa tudi na medsebojno

Peter Kobal in predsednik delavskega sveta Božo Lampič sta razdelila plakete jubilantom dela iz Iskre Kibernetike.

V kulturnem programu se je predstavila tudi Iskrina recitatorska skupina.

TOZD ATC: Vera Dolenc, Marjan Peharc, Dušan Pirec, Olga Rant, Konrad Selko;

TOZD Elementi: Frančiška Bratkovič, Pavla Margeta, Marija Pegam, Marija Petrovič, Terezija Resman, Francka Vukelj;

TOZD RR: Igor Kloar, Antonija Perko, Mateja Šmalc;

TOZD ZTS: Martin Delovec, Jožefa Kalan, Janez Ramovš, Rudolf Škofic;

TOZD Terminali: Franc Kocjančič, Stanislav Oman, Amaliya Radanovič;

DS RC: Janez Klančar;

DS Komerciala: Vladimir Jerman, Alojz Ožbot, Karel Polajnar;

DSSS: Ivana Eršte, Jože Kopar, Vinko Strgar, Adolf Keber, Milan Šajatovič;

DO Kibernetika

JUBILANTI 20—LETNEGA DELA

TOZD VEGA: Pavla Androjna, Jožefa Barič, Mira Bauer, Frančiška Čakš, Nevenka Djurdjevič, Marija Dobnikar, Kazimir Gmajnar, Stanislav Godec, Anka Gorjanc, Jože Gračner, Terezija Gračner, Lucija

TOZD MERILNE NAPRAVE: Janez Bečan, Janez Markič, Franc Porenta, Franc Potočnik, Milan Selak, Zdenko Julijan Stavanja, Franc Weisseisen;

TOZD VZDRŽEVANJE: Anton Beranek, Mjlan Boncelj, Ivan Boštar, Ivan Čarman, Ciril Gabrijel, Jože Jerala, Florijan Jerše, Edvard Ješe, Stanislav Markun, Jožef Pipan, Ivan Štular;

TOZD TSD: Valentin Bertoncelj, Milka Blažič, Dušan Čorovič, Ivan Dolinar, Milan Draksler, Franc Gorjup, Hubert Karničar, Marija Kast-rat, Vladimir Lampič, Angelca Lebar, Anton Macur, Ferdinanda Panjan, Alojz Podjed, Alojz Podobnik, Andrej Rogelj, Franc Selan, Angelca Sladič, Zdenko Tomc, Marija Zver, Frančiška Žibert;

TOZD RTC: Vinko Grašič, Marija Zaplotnik;

TOZD INSTRUMENTI: Nada Bele, Miroslava Debelak, Alojz Fajfar, Marjeta Glavač, Miro Golčman, Konrad Golob, Štefan Hajdinjak, Kristina Janc, Angelca Janežič, Simona Kocjančič, Silvester Koranter, Štefanija Kordež, Romana Maier, Marija Marchel, Janez Markelj, Džuro Milešević, Mara Mlade-(Nadaljevanje na 5. strani)

Pozornost jubilantom dela treh delovnih organizacij v Kranju

(Nadaljevanje s 4. strani)

novič, Ernest Noč, Valent Novak, Ivanka Perč, Marija Perko, Danica Piriš, Magdalena Pogačnik, Slavka Pogačnik, Ivanka Požun, Anica Praprotnik, Vida Rozman, Dušan Strajnar, Katarina Strajnar, Franc Šraj, Marija Šraj, Anton Štular, Bogomir Vidic, Alojz Zupan;

DS KOMERCIALA: Ivan Mezeg, Karel Peteh;

DS ATS: Anton Plut;

TOZD RESTAVRACIJA: Slavka Jerala, Francka Ljevar;

JUBILANTI 25—LETNEGA DELA

TOZD VEGA: Janez Lazanski, Veronika Mlinar;

TOZD ŠTEVCI: Karolina Benedik, Jakob Burgar, Franc Čeferin, Vladimir Dolinar, Vida Jugovic, Frančiška Kok, Cirila Kovačič, Jan- ez Mauser, Rafael Mohar, Oto Obed, Anton Pečar, Franc Peternej, Ema Polajnar, Ivana Šajatovič, Vera Fajdiga;

TOZD MEHANIZMI: Damijan Hafner, Marta Pavlin, Gabrijela Prelovšek, Janez Šolar, Frančiška Vidic, Janez Vilhar;

TOZD STIKALA: Pavla Belehar, Ana Gorjanc, Pavla Hvasti, Mihaela Kozamernik, Angela Premrl;

TOZD ORODJARNA: Janez Hi- ti, Ludvik Mlinar, Feliks Škofic, Rudolf Velkavrh, Janko Zaletel;

TOZD MERILNE NAPRAVE: Janez Čenčič, Julijana Hafnar, Jan- ez Kalan, Jaroslava Ocepek, Anica Peič, Franc Zupan;

TOZD VZDRŽEVANJE: Franc Florjančič, Janez Funda, Ivana Ke- rič, Vinko Košir, Marjan Lahovec, Mladen Radojčić;

TOZD TSD: Elizabeta Barle, Franc Boštar, Marjan Brenkuš, Ma- riya Červ, Danica Fajfar, Anica Jelo- včan, Stane Kristanc, Bogomil Kr- mavner, Antonija Lotrič, Marjeta Okršlar, Ivan Polajnar, Cvetka Porenta, Pavla Ušeničnik, Ludvik Žibert;

TOZD RTC: Stanislav Golob, Marjan Koren, Ferdinand Rakovec;

TOZD INSTRUMENTI: Vincenc Justin, Jože Konc, Janez Udir, Mak- similjan Vobovnik;

DS KOMERCIALA: Antonija Putrl, Anton Resman, Jože Ro- žmanec, Vladimir Stritih;

INŽENIRING: Cirila Šolar;

DS ATS: Jernej Kosmač, Janez Jekovec, katarina Čemažar, Marjan Bizjak;

JUBILANTI 30—LETNEGA DELA

TOZD VEGA: Anton Franko, Franc Gnidovec, Alojzija Golob;

TOZD ŠTEVCI: Franc Beton, Nasko Dimčev, Marta Fabjan, Alojz Jelovčan, Marjan Pavlič, Franc Rehberger, Peter Šimenc, Anica Špendal, Marija Udir;

TOZD MEHANIZMI: Angelca Božič, Helena Goričnik;

TOZD STIKALA: Angelca Anžič, Jože Arnež, Ljudmila Bajt, Ljudmi- la Bogataj, Martina Brezar, Štefan Česen, Marija Eržen, Anica Fende, Ivanka Jakovljevič, Rudolf Kolman, Vekoslav Pretnar, Matija Rant, Peter Repnik, Ivanka Udir, Frida Vreček, Antonija Žužek;

Iskrina folklorna skupina med nastopom za jubilate dela.

ISKRA

INŽENIRING: Terezija Košir; **DS ATS:** Olga Medič, Marjan Eržen;

TOZD RESTAVRACIJA: Vida Peneš, Tončka Štifter;

DO Električna ročna orodja

JUBILANTI 20—LETNEGA DELA

Helena Avsec, Marija Bajt, Anica Ferdan, Nada Kalan, Ljudmila Komurka, Božena Lazič, Terezija Po- gačnik, Davorin Preisinger, Lado Ramovš, Janez Režek, Alojz Sluga, Jurij Špik, Matija Viharnik, Jurij Zupan, Tonka Zupanec;

JUBILANTI 25—LETNEGA DELA

Franc Bambič, Alojzija Bolka, Milan Bulič, Jožef Hribar, Vera Hribnik, Žanina Kešar, Pavel Ko- tnik, Nace Krč, Stanislav Likozar, Dako Pavič, Izidor Plesničar, Viktor Štancar, Anton Šuler, Alojz Vehovec;

JUBILANTI 30—LETNEGA DELA

Maksimiljan Grohar, Ivan Hoče- var, Štefan Jaklin, Peter Keše, Mari- ja Koren, Stanislav Sušnik, Ivan Žerovnik. Kazimir Mohar

TOZD ORODJARNA: Ciril Eržen, Edo Košir, Franc Košnik, Stane Lombard, Jožef Naglič, Marjan No- vak, Karol Šarabon, Marjan Tabar;

TOZD MERILNE NAPRAVE: Rado Benedik, Rajko Cigale, Jožef Kastigar, Janez Poličar, Nikolaj Vidic;

TOZD VZDRŽEVANJE: Janez Benedičič, Vinko Božnar, Kristijan Kokalj, Milan Kosec, Viktor Perčič;

TOZD TSD: Pavel Avguštin, Ma- rjan Benedik, Franc Brezar, Ignac Brzin, Ivanka Čermelj, Franc Ješe, Milan Kuralt, Zvonimir Medič, Pavel Zakotnik;

TOZD RTC: Franc Jerman, Bože- na Košir, Pavla Štefe;

TOZD INSTRUMENTI: Peter Arnež, Cecilija Lešnik, Zorka Šalej, Franc Šmid, Marija Vobovnik;

DS KOMERCIALA: Janez Glač, Jožefa Petročnik;

S slavnostnega zasedanja DS TOZD Mali zaganjalniki.

Deset let Tovarne malih zaganjalnikov

Predzadnji delovni dan pred prazniki 29. novembra, je 350-članski kolektiv tovarne malih zaganjalnikov, temeljne organizacije novogoriške ISKRE — Avtoelektrike povsem delovno proslavil 10-letnico obstoja in delovanja. Točno pred 10 leti so 27. novembra dobili nove proizvodne prostore, novo tovarno, obenem pa so se organizirali kot temeljna orga- nizacija združenega dela.

Jubilej so proslavili s slavnostnim zasedanjem delavskega sveta, na katerega so povabili tudi jubilate, torej tiste, ki so v tej tovarni od vsega začetka, polnih 10 let in tiste, ki so v tej tovarni dočakali 20-letnico, seveda pa so bili pred tem zaposleni v kakšni drugi TOZD Avtoelektrike. Slavnostni govornik na zasedanju delavskega sveta je bil v. d. direkto- rja Jože Derman, ki je orisal kratko zgodovino TOZD in sedanji gospo- darski trenutek.

Pobuda o izgradnji specializirane tovarne za proizvodnjo malih zaga- njalnikov za osebna vozila sega že v leto 1968. Takrat in pozneje so pro- izvajali male zaganjalnike v sedanji TOZD velikih zaganjalnikov, ven- dar je bilo povpraševanje po obeh vrstah raznih tipov iz dneva v dan večje, zato so v Avtoelektriki imeno- vali v jeseni leta 1972 strokovni team, ki naj pripravi projekt in ga na osnovi natančnega možnega plana izdelata do končne oblike in pričetka redne proizvodnje. In tako so prve

zaganjalnike izdelali tik po otvoritvi nove tovarne, koncem leta 1974. Ta- krat je bilo vseh zaposlenih 137.

S skupnimi napori so v preteklem obdobju dokončno osvojili proiz- vodnjo malih zaganjalnikov, jo stalno povečevali, osvojili nova tržišča in kupce z novimi izdelki. Seveda pa pri tem ne pozabljajo ve- likega deleža pomoči ostalih temelj- nih organizacij v Avtoelektriki. Ta- ko je danes v tovarni malih zaganjal- nikov zaposlenih 358 delavk in delavcev.

Zanimiva je tudi kratka analiza 10-letne prehojene poti: danes je vseh zaposlenih 50 odstotkov več, proizvodnjo zaganjalnikov so po- večali za 160 odstotkov, vrednost prodaje pa za 150 odstotkov.

Prvo leto po otvoritvi so izvozili le za nekaj manj kot tisoč dolarjev izdelkov, letošnji plan pa predvideva 3.311.000 dolarjev, kar drugače pomeni, približujejo se izvozu v viši- ni 10 tisoč dolarjev na zaposlenega. Njihove zaganjalnike, ki so bili v začetnih letih ustanovitve namenjeni zgolj jugoslovanskim kupcem, vgra- jujejo danes v avtomobile v Italiji, Španiji, Franciji, Nemčiji, Angliji, Grčiji, Ameriki, Poljski, Iranu, Indiji, Pakistanu, na Bližnjem vzhodu, v deželah Beneluxa, v Skandinavskih državah itd. Ti podaki o izvozu lepo dopolnjujejo »dolarske številke«, ki smo jih malo prej navedli.

Še nekaj moramo posebej pouda- riti. To so proizvodni rezultati iz katerih izhaja nekaj pomembnih ugotovitev. Naj omenimo le eno: leta 1975 so izdelali 570 zaganjalnikov na zaposlenega, letos pa bo ta številka že tisoč zaganjalnikov na zaposlene- ga.

Žal pa vsi ti navedeni uspehi le niso prinesli vedno tudi dobrih

(Nadaljevanje na 6. strani)

Iskra je v ponedeljek, 26. novembra obiskal generalni sekretar mednarodne zveze za telekomunikacije R. E. Butler. V Ljubljani ga je sprejel predsednik KPO SOZD Iskra Boris Lasič in uglednega gosta seznanil z organiziranostjo in delovanjem Iskre, zlasti delovne organizacije Telematika. Na pogovorih sta bila z Iskrine strani tudi član KPO SOZD Iskra Aleksander Mihev in v. d. direktorja za program in razvoj v Telematiki Alfonz Medved, ki je obenem tudi predsednik YUTEL.

Generalni sekretar Butler je po pogovorih v Iskrini poslovni stavbi obiskal tudi Center za elektrooptiko.

S SEJE PREDSEDSTVA KOS SOZD ISKRA

Vso pomoč Telematiki

Sanacija razmer, v katere je, kot je znano, v zadnjem času zašla DO Telematika v Kranju, je bila z veliko pozornostjo obravnavana tudi na za- dnji seji predsedstva KOS SOZD Iskra, ki je bila dne 27. novembra letos v Ljubljani. Zaradi čim večje avtentičnosti poznavanja trenutnega stanja v tej DO-po eni strani — ter zaradi zagotovitve, da bi se stališča in sklepi te seje predsedstva KOS čim bolj in čim bolj neposredno prenesla tudi v obratni smeri, torej v omenjeno kranjsko delovno organizacijo Iskre — po drugi strani — se je te seje udeležil tudi predstavnik KPO DO Telemati- ka, tovariš Račič. Ta je v svojem poročilu v zvezi s sanacijskimi prizadeva- nji, ki so ta čas v teku v njegovi DO, poudaril, da se v DO Telematika zdaj pospešeno odvijajo posebej tiste dejavnosti, ki naj zagotove čimprejšnjo sanacijo.

Kot razumen pogled na ta prob- lem pa je omenjeni predstavnik iz Kranja opozoril, da izvedba sanacij- skih dejavnosti takšnih razsežnosti, kakršne so v tej DO, pač neizogibno zahtevajo svoj čas. To pa pomeni, kot je poudaril, da je vse to, kar zdaj v DO Telematika v tem smislu počno, treba razumeti le kot prve ukrepe v smeri prave sanacije te Isk- rine DO. Navedel je tudi konkret- neje posamezna področja, ki so ta čas predmet posebne sanacijske pozornosti v Kranju. Po njegovih navedbah so sanacijska prizadeva- nja zdaj usmerjena posebej v področ- je nabave, gospodarskega planira- nja, financ in prodaje. Posebno pozornost posvečajo tudi svojemu poslovanju s poslovnimi partnerji nasploh.

Vendar pa je vsem jasno, da je se- danja problematika, ki je v DO Tele- matika privedla v stanje sanacijske- ga ukrepanja, vsekakor širšega po- mena in da tamkajšna trenutno neurejena situacija ne more biti le stvar delavcev zgolj te Iskrine DO. Dejavnost DO Telematika je z njeno najmodernejšo tehnologijo in pro- izvodnjo takšne vrste, da motenj, ki se pojavijo iz kakršnegakoli razloga v njej, predvsem pa njihovih posledic, ni mogoče zadržati zgolj v mejah te DO, kajti njeni proizvodi (na primer tiskana vezja) so pač na- menjena modernizaciji tehnologij tu- di v številnih drugih OZD znotraj in izven Iskre, oziroma v številnih dru- gih gospodarskih vejah.

To dejstvo je bilo tudi razlog, da je bila dejavnost DO Telematika pred leti pri nas uvrščena med takoiemo- vane prioritete dejavnosti, saj je od te proizvodnje v marsičem odvisen tehnični, oziroma tehnološki na- predek naše družbene proizvodnje na področju raznih vej gospodarstva. Iz tega pa jasno sledi, da se mo- rajo v reševanje sanacijskih procesov v tej DO nujno vključiti tudi faktorji na ravni SOZD Iskra kot celote in še več, tudi republiški pristojni organi ne morejo ob tem ostati mirno ob strani.

Seveda pa nikakršno angažiranje raznih subjektov, oz. faktorjev izven DO Telematike, ne more zmanjšati odgovornosti za ustrezno ukrepanje in agilnost subjektov znotraj nje same. Po naravi naše družbeno- ekonomske ureditve morajo biti prizadete temeljne organizacije ome- njene DO, ki se je pač znašla v trenu- tni — seveda prehodni težavi — prvi pobudniki in glavni nosilci sana- cijske akcije svojih razmer. Vsi drugi subjekti, na primer na ravneh, kot so DO, SOZD itd. morejo zainteresira- nim TOZD le pomagati v skladu z

možnostmi in pooblastili, ki jih imajo za takšne primere.

Na to dejstvo je bilo v razpravi omenjene seje predsedstva KOS SOZD Iskra spet posebej opozorje- no, pač, seveda zato, da ne bi morda kdo po nepotrebnem pomešal tega, kdo je v našem združenem delu in družbi nasploh za kaj odgovoren. Jasno je torej to, kdo ima in more imeti kakšno vlogo v reševanju tudi primera sanacije DO Telematika.

Zavedajoč se veljavne ureditve in vloge posameznih subjektov v sam- oupravno združenem delu je pred- sedstvo KOS predlagalo, naj bi mu DO Telematika zagotovila možnost stalnega spremljanja poteka sanacij- skih prizadevanj v zvezi s to DO. Predlagalo pa je tudi, naj bi DO Tele- matiki v sanacijskem razdobju po- magali ne le finančno, temveč tudi moralno.

V tem smislu so opozorili na sindi- kalne organizacije drugih Iskrinih DO. Le-te naj bi svojo pomoč DO Telematiki nudile predvsem z zago- tovitvijo naročenih reprodukcijskih materialov. Potrebno je namreč, da druge Iskrine DO — dobavitelje, kolikor je le mogoče dajo prednost svojim dobavam Telematiki, dokler je pač situacija takšna, kot je zdaj.

Na predsedstvu KOS so videli v ta- kšnem obnašanju drugih Iskrinih DO do Telematike pomembno tudi moralno spodbudo delavcem Tele- matike, ki bi s tem videle, da so vse organizacije Iskre dejavno solidarne z delavci DO Telematike, ki so se, kot rečeno, iz takšnih ali drugačnih razlogov pač znašli v težavah, ki jim je le težko biti kos brez večjih posledic. V istem smislu je predsedstvo KOS na omenjeni seji tudi podprlo in pozdravilo vse napore, ki kjerkoli v Iskri, ali izven nje, že potekajo z na- menom sanirati razmere v DO Telematika.

Predsedstvo KOS je med drugim tudi menilo, da bi bilo primerno, ko bi se na eni izmed prihodnih sej sesa- lo v prostorih DO Telematika, saj bi na ta način lažje čim bolj živo ob- ravnavalo problematiko v zvezi s sa- nacijo te DO. Razpravljajoč v tej smeri, so na predsedstvu prišli med drugim tudi do sklepa, da bi bilo potrebno podrobneje obravnavati tudi politične vidike v zvezi s to sana- cijo ter zagotoviti v tem pogledu dolgoročno usmerjen način reševa- nja zadeve. Tu pa se je predsedstvo v bistvu svoje razprave že približalo problemom sanacijskih primerov v Iskrinih organizacijah nasploh. Ni bilo namreč mogoče povsem prezreti dejstva, da bo nujno moralo razpra-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Vso pomoč Telematiki

(Nadaljevanje s 5. strani)
vljati kot o »izgubanju« tudi o DO Široka potrošnja, kar pa ni bil več predmet razprave na tej seji.

Predsedstvo KOS je, dalje razpravljalo o vprašanjih, ki so se zadnji čas odprla v zvezi z glasilom Iskra. Pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica je poročal, da je sindikalna organizacija v zvezi s tem glasilom dolžna nekaj ukreniti. Rečeno je bilo, da je bralnost tega glasila v zadnjem času upadla in da je to glasilo zastarelo tudi v tehničnem in oblikovnem pogledu.

Da bi se to glasilo spet bolj približalo bralcem, ga je treba osvežiti. Dati mu je treba novo vsebinsko zasnovano in tudi novo obliko. Časopisni svet naj bi zato pripravil ustrezna izhodišča. Dosedanje zamisli o vsebinski in oblikovni preobnovi tega glasila vidijo osvežitve predvsem v naslednjem: Glasilo naj bi dobilo obliko revije in bi izhajalo, tako kot doslej, tedensko. Notranje naj bi bilo urejeno tako, da bi imelo stalne rubrike. Na prvih straneh bi bralci našli novice iz SOZD, za tem pa bi bile razporejene novice iz posameznih DO, zaključne strani pa bi bile posvečene razvijanju družabnosti.

Da bi zagotovili čim boljše in neprekinjeno obveščenost delavcev celotne Iskre preko tega glasila, bi morali okrepi tudi njeno centralno

uredništvo. V novem konceptu in obliki naj bi to glasilo začelo izhajati že s 1. januarjem 1985 s tem, da bi vsa potrebna uredniška razmerja uredili do konca leta 1985. Predsedstvo KOS je informacijo o takšnih zamislih v zvezi z našim glasilom sprejelo, ugotovilo pa je tudi, da časopisni sosveti po posameznih DO zdaj ne delujejo tako, kot bi bilo potrebno. V svojih ugotovitvah in stališčih v zvezi s tem je predsedstvo izhajalo iz tega, da je potrebno obveščenost delavcev celotne Iskre pač zagotoviti. V tem smislu naj bi sindikalne organizacije v Iskri poskrbele za tisto, kar je, seveda, v njihovih pristojnostih tudi na ravneh TOZD in DO.

V zadnjem delu je predsedstvo KOS razpravljalo tudi o problematiki onesnaževanja podtalnice v Semiču v Beli Krajini. Podprlo je stališče, naj bi semiški Iskrini organizaciji za lažje reševanje tega neprijetnega problema pomagali tako, da bi ji odobrili posojilo v višini 1.000.000 dinarjev.

Poleg navedene problematike pa je predsedstvo KOS obravnavalo še izvajanje letnih članskih sestankov po OOS in SKDO, kadrovska vprašanja, program športno manifestativnih prireditev za leto 1985 s stroškovnikom in tekoče naloge.

Mara Ovsenik

S POSVETA KADROVSKIH DELAVCEV SLOVENIJE, PORTOROŽ 1984

Kaj in kako popraviti, spremeniti?

Četudi je v našem samoupravljanju človek-delavec postavljen v samo izhodišče izpeljav celotnega sistema družbenoekonomskih odnosov pri nas, in četudi je res tudi to, da je naša družba doslej uspešno reševala številna vprašanja, ki so za življenje, osebno srečo in razvijanje delovne zmogljivosti delavcev (stanovanja, razmeroma pravična porazdelitev doseženega dohodka na osebne dohodke delavcev različnih kategorij, razvijanje družbenega standarda, varstvo pri delu, humanizacija delovnih razmer na delovnem mestu in podobno), je — po drugi strani gledano — res tudi to, da očitno na področju kadrovske problematike, oziroma kadrovske funkcije v naših OZD, žal, še vedno nismo uspeli rešiti nekaterih, nedvomno, ne nepomembnih zadev.

Tako so na nedavnem posvetovanju, ki je bilo v Portorožu, kot še neresene probleme na tem področju poudarjali posebej naslednje: planiranje in razvoj kadrov, prevelika fluktuacija delavcev, odsotnosti z dela (absentizem), nerazvitost sistema spremljanja razvoja kadrov in sploh tudi kadrovanje samo. Opozorjali so, da se sedanje težje gospodarske razmere in neizogibno prestrukturiranje slovenskega gospodarstva kot celote, odraža, seveda, tudi na področju kadrovske problematike.

V zvezi s tem so v Portorožu spet opozorili na sicer že znana nekatere dejstva: republika Slovenija se namreč s kar 42 odstotki zaposlenega aktivnega prebivalstva — po stopnji zaposlenosti — nahaja v samem svetovnem vrhu, iz česar seveda neizbežno izhajajo številne konsekvence, ki pa šeniso v celoti raziskane in nam ostajajo bolj ali manj neznane. Drugo dejstvo je, da v Sloveniji vsako leto več kot 26.000 mladih ljudi išče delo, to je, novo zaposlitev, oziroma (delovno) mesto v združenem delu. Povedano je bilo ob tem, da je v razdobju zadnjih 20 let rast števila zaposlenih v naši republiki rahlo presegla 3 odstotke in da iz tega izhaja, da bi v bodoče naše združeno delo moglo zagotoviti delovna mesta (novi zaposlitve) le za okrog 10.000 delavcev na leto, še posebej, če bi želeli doseči — kot je bilo rečeno v Portorožu — nižjo stopnjo zaposlovanja.

Iz navedenih — in v Portorožu, kot rečeno, ponovno poudarjenih — podatkov, se nam, seveda, sama od sebe zastavljajo številna vprašanja, na katera pa tam niso imeli že pripravljenih odgovorov. Ob tem moramo tu, seveda, povedati, da namen omenjenega posvetovanja o kadrovske problematiki sploh ni bil v tem, da bi na takšna vprašanja naši javnosti strokovnjaki posredovali odgovore. Teh namreč, žal, očitno, še nima nihče. In, odraz tega neveselega dejstva, je očitno to, da se je na omenjenem »Posvetu kadrovskih delavcev Slovenije« tokrat v Portorožu kot še najbolj plodna izkazala tista skupina naših kadrovskih delavcev, ki se je udeležila

posvetovalnega dela posebej na delovno temo »Znanstveno-raziskovalno delo na področju kadrovske dejavnosti ter izobraževanje in usposabljanje kadrovskih delavcev.«

V okviru te skupine je bilo, na primer, posebej poudarjeno, da je nerešenost, oziroma neodgovornost številnih odprtih vprašanj na kadrovskem področju očitno posledica tudi domnevno neugodne kvalificiranosti delavcev, ki sedaj delajo v kadrovskih službah. Slišali smo, da ima le 14,5% tistih, ki delajo v kadrovskih službah na ravni DO visoko strokovno izobrazbo in da je poleg njih le 42,2% takšnih, ki imajo višjo strokovno izobrazbo. Dalje so ob tem izpostavili tudi dejstvo, da je vrsta izobrazbe delavcev v kadrovskih službah zelo pisana in da se s kadrovsko dejavnostjo zato v našem gospodarstvu ukvarjajo v številnih primerih tudi predmetni učitelji, tehniki, vseh vrst strok ter tudi bivši delovodje in drugo.

Takšno kvalifikacijsko stanje naših kadrovskih služb je namreč razkrila analiza Gospodarske zbornice Slovenije, na katero so se to pot izrecno sklicevali govorci v Portorožu. Da ima takšno neugodno kvalifikacijsko stanje naših kadrovskih služb neizogibno svoje negativne posledice tudi na kvaliteto dela teh služb samih ter preko njih tudi na reševanje vprašanj in problemov kadrovske narave, je bilo v Portorožu spoznano kot samo po sebi umevno dejstvo. Menili so, da takšna resničnost na tem področju ne more biti kos strokovno zahtevnim nalogam, ki se pred te službe postavljajo v praksi naših OZD in družbe nasploh. Rečeno je bilo, da se te službe zaradi svoje nepopolne zmoglosti obvladovati svoje strokovno področje vse prevečkrat zatekajo k opravičnim rutinske in zgolj operativne narave, ki so, seveda, strokovno razmeroma manj zahtevne, ne lotevajo pa se analitičnih, planskih in razvojnih nalog svojega področja dela.

Delovni prispevek, ki ga dajejo in zmorejo naše sedanje kadrovske službe, torej ne dosega tistega obsega in ravni kvalitete, kot ga delavci, združeni v OZD, seveda, upravičeno

pričakujejo od takojmenovane kadrovske funkcije v okviru celotnega poslovanja posameznih OZD. In, če je res tako, je moč reči, da je razkritje takšnega neugodnega stanja — čeprav ga, seveda, ne moremo biti veseli — pomembno, kajti takšne ugotovitve same po sebi učinkujejo mobilizirajoče, saj nas — vse združene delavce — pozivajo k razmišljanju in k akciji, na primer k stališčem in odločitvam, ki naj bi to stanje spet popravile in ga uskladile z dejanskimi potrebami posameznih OZD in združenega dela (gospodarstva) in družbe nasploh.

Strokovnjaki v Portorožu so ob navedenih ugotovitvah menili, da je temu krivo najprej, seveda, neustrezno kadrovanje delavcev za delo v kadrovskih službah sploh. Vendar pa se zgolj s takšno ugotovitvijo še niso zadovoljili, temveč so izpostavili kot globlji in tudi objektivnejši vzrok omenjeni neustreznosti v kadrovskih dejavnostih naših OZD to, da v celi naši družbi ni bilo zagotovljeno ustrezno izobraževanje za naloge kadrovske funkcije. Ob tem pa smo slišali ugotovitve govorcev, da bi moral biti študij za opravljanje kadrovskih nalog v naših OZD zasnovan izrazito na principu interdisciplinarnosti in sicer tako, da bi tak študij moral obsegati, oz. dajati andragoška, psihološka, sociološka, komunikološka pravna, politološka in ekonomska organizacijska znanja, ter dalje tudi znanja iz medicine dela, varstva pri delu in podobno. Če pa je zadeva torej takšna, je jasno, da naše sedanje kadrovske službe v velikem delu prav gotovo le težko zmorejo, ali pa sploh ne zmorejo, dosegati, oziroma dajati združenemu delu svojega delovnega prispevka v potrebni kvaliteti.

V Portorožu je bilo, dalje, povedano, da potrebne kadre te vrste v Sloveniji trenutno vzgajata dve univerzitetni instituciji in sicer Visoka šola za organizacijo dela v Kranju ter Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani. Za obe je bilo sporočeno, da imata za ta strokovni profil študij organiziran v obliki ustreznih smeri, vendar pa je bilo povedano tudi še to, da je takšne vrste študij pri nas delno še v razvojni fazi. Neglede na omenjeno pomanjkljivost te vrste študija, pa je le razveseljivo dejstvo, da v naši republiki že obstajajo možnosti pridobitve ustrezne strokovne izobrazbe za izvajanje tudi najzahtevnejših nalog iz kadrovske problematike, saj je na ta način mogoč študij za te vrste delavcev ne le na višji in visokošolski ravni (VI. in VII. stopnja) temveč še dalje tudi na ravni, ki omogoča tudi magistrski in doktorski študij.

Iz vsega navedenega in kar smo to pot slišali v Portorožu, bi mogli sklepati, da v bistvu ni potrebe, da bi se prepustili jadikovanju, češ, hudo je, ko nam kadrovske službe ne zmorejo dati tistega, kar smo upravičeni pričakovati od njih, temveč je videti bolj smiselno razmišljati v smislu in smereh možnega in že uresničljivega postopnega premoščanja razlik med tem, kar na tem področju že imamo in kar bi vsekakor že radi imeli in potrebovali. Očitno pa je tudi, da se je raven razprave o problematiki kadrovskih delavcev v Sloveniji to pot v Portorožu dvignila tako, da je bilo izpostavljeno kot objektivno potrebno znanstveno raziskovalno delo na tem področju.

Da je ta raven dela na kadrovskem področju danes pri nas ne-le potrebna, temveč tudi uresničljiva in mogoča, dokazujejo navedbe o vrsti doslej že opravljenih raziskovalnih nalog na tem področju in na kar so nas govorci tam posebej opozorili. Omenjena peta delovna skupina, ki je bila na tem srečanju očitno najbolj plodna in prodorna, je oblikovala tudi vrsto konkretnih predlogov za nadaljnji razvoj in ukrepe, ki naj bi jih v naši družbeni skupnosti (tudi v OZD-ih) uresničili. Potrebne so nam tako temeljne kot aplikativne raziskave, potrebno je zagotoviti ustrezno strokovnost kadrovskih delavcev na vseh ravneh, potrebne so nam različne oblike izobraževanja strokovnjakov za to področje, potrebno je urediti vire financiranja v ta namen, potrebno je razviti ustrezne informacijske sisteme in zgraditi tudi enoten informacijski sistem za kadrovsko področje in podobno.

Kot smo torej slišali to pot v Portorožu, imamo na kadrovskem

področju pri nas ta čas opraviti z velikimi neskladji med doseženim in potrebnim po eni strani, čakajo pa nas prav zato še velike in neizogibne naloge, da bi reševanje vprašanj kadrovske narave v samoupravno združenem delu približali tistemu, kar ta sistem družbenih odnosov in

pričakovani tehnično-tehnološki razvoj očitno in objektivno postavljata pred nas.

O obravnavani problematiki na drugih štirih delovnih skupinah bomo pisali v naslednjih številkah našega glasila.

Mara Ovsenik

DO—AVTOMATIKA

Iskrin varilni program za potrebe ladjedelništva

Korčula — 18. 10. 1984. Delovna organizacija Iskra Avtomatika in Fakulteta za strojništvo iz Zagreba sta v sodelovanju z ladjedelnico Radež iz mesteca Blato na Korčuli pripravili prvi seminar v Jugoslaviji na temo: Iskrin varilni program za potrebe in uporabo v ladjedelništvu. Prvega tovrstnega seminarja se je udeležilo 65 predstavnikov rečnih in pomorskih ladjedelnice iz vse Jugoslavije. Delovni program je bil razdeljen v dva dela. V prvem so udeleženci poslušali predavanja:

- dr. Beare Ljubomira iz zagrebske fakultete za strojništvo: uporaba CO2 v ladjedelništvu
- Puc Daneta iz delovne organizacije Avtomatika, ki je predstavil Iskrin varilni program s poudarkom na mehanizaciji
- in Šimnovec Marka, prav tako iz Avtomatike, ki je uporabnike seznanil s postopkom peskanja, oz. pripravo materiala pred varjenjem.

Po zaključku predavanj so si prisotni ogledali ladjedelnico in delovanje dveh Iskrinih, namenskih varilnih avtomatov, za vzdolžno varjenje nosilcev in avtomat E—13 za varjenje pod prahom. Zanimivo je, da je bilo to prvo srečanje med proizvajalcem varilne opreme — Iskro in uporabniki v ladjedelništvu, čeprav je poznano, da prav ladjedelništvo predstavlja eno od glavnih gospodarskih področij, kjer najpogosteje uporabljamo varjenje.

Zato seminar ni bil pomemben samo zaradi izobraževanja in seznanjanja uporabnikov z demačo, kva-

litetno opremo temveč predvsem zaradi razgovorov, ki so pokazali, da so potrebe po tovrstni opremi v domačem ladjedelništvu velike. Istčasno so se Iskrini delavci lahko seznanili s težavami, s katerimi se srečujejo pri postopkih varjenja v ladjedelništvu, kar bo v veliki meri pripomoglo, da bodo program, namenjen teh gospodarski panogi, ustrezno prilagodili.

Ob zaključku so se tudi dogovorili, da bodo v prihodnjem letu pripravili podobno srečanje in sicer v eni od rečnih ladjedelnice.

Š. D.

Deset let Tovarne malih zaganjalnikov

(Nadaljevanje s 5. strani)
dohodkovnih rezultatov. Vzrokov je več, objektivni so in tudi v našem glasilu smo obširno poročali o pereči problematiki, ki so jo povzročali ne-kvalitetni materiali, pomanjkanje le-teh, neurejene cene izdelkov in še pa še. Zato so večkrat poslovali s izgubo, v povprečju tega desetletnega obdobja pa so poslovali s »pozitivno ničlo«.

Kot smo že uvodoma omenili, so na slavnostno zasedanje delavskega sveta povabili tudi jubilate, jim čestitali in podelili jubilejne značke. To prijetno dolžnost sta opavila pred-

sednik delavskega sveta Kazimir Kerševan in v. d. direktorja Jože Derman. Spomnili so se tudi vseh tistih, ki so odšli v zasluženi pokoj, z enominutnim molkom pa so počastili spomin na tri mlade sodelavce, ki so žal tragično preminili.

Torej praznovanja, kakršno je v navadi ob jubilejih ni bilo in vsi so se pridružili misli direktorja, da je tako najbolj prav. Sicer pa, prihodnje leto praznuje Avtoelektrika 25-letnico, v to praznovanje pa je seveda vključena tudi 10-letnica obstoja tovarne malih zaganjalnikov.

Marko Rakušček

DESET LET DELA V TOVARNI MALIH ZAGANJALNIKOV NOVA GORICA:

Boris Brezigar, Marija Abram, Anton Anzelin, Nadja Anzelin, Danilo Arčon, Tatjana Rupnik, Hilda Ušaj, Boris Beltram, Marija Bizjak, Kristina Brelih, Nevenka Markočič, Marjan Brumat, Majda Čermelj, Anamarija Černe, Jožica Čotar, Štefan Curk, Jože Derman, Dušan Dominko, Ana Fornazarič, Darko Fornazarič, Zinka Fornezzi, Angela Tobijas, Valerica Majarič, Miroslav Glišovič, Cveto Gorkič, Miran Gravnar, Marija Gregorič, Bruno Gulin, Branislava Hvala, Vlasta Bremec, Fortunat Jeklin, Kazimir Kerševan, Janko Kobal, Kaja Čankovič, Angela Lapajne, Vilenka Lazar, Nada Kuret, Lidija Leban, Rafaela Lestan, Judita Maček, Lidija Zorn, Marija Marinič, Bogdana Mervič, Karel Merljak, Marija Merljak, Tomislav Mitič, Vase Mitrovski, Cveto Mrakič, Jožef Mužina, Aleksander Nikolič, Boža Oblak, Marjeta Orel, Nevenka Cigoj, Boris Peric, Danilo Peric, Petra Petrovič, Davorin Piriš, Vojko Povodnik, Zvonko Povodnik, Irena Pregelj, Bruna Remec, Kamilo Reščič, Bojana Saksida, Rado Skočaj, Jožica Skrt, Božena Slejko, Emilija Štanta, Jože Štanta, Vidoslava Vasič, Milena Šinigoj, Perina Testen, Ludvik Ušaj, Alenka Gorkič, Stojka Vidic, Enco Vižintin, Adrijana Vodopivec, Fanica Vodopivec, Marija Vodopivec, Nadja Nemec, Boris Volk, Tanja Šuligoj.

Takole so se postavili pred fotografski objektiv zaposleni iz oddelka uvoza iz TOZD Komerciala novogoriške Iskre — Avtoelektrike. Sodeč po njihovih nasmehanih obrazih — kakor da so brez problemov, sicer pa, kdo v času delovnega odmora ni dobre volje....

Rezultati referenduma

V Iskri Kibernetiki so delavci 22. 11. 1984 glasovali o predlogih štirih samoupravnih splošnih aktov in o pripojitvi TOZD Elektronika Horjul. Za referendum je značilna visoka udeležba.

O pripravi za izvedbo referendumov, na katerih se je odločalo o skupnih osnovah za reševanje stanovanjskih vprašanj, pravilnikih o reševanju stanovanjskih vprašanj, spremembi sporazuma o skupnih osnovah za OD, samoupravnem sporazumu o skupnem dohodku ter o statusni spremembi, da se TOZD Elektronika Horjul, ki je sedaj ena od TOZD delovne organizacije Elektrozveze Ljubljana, združi v delovno organizacijo Iskra Kibernetiko, smo že poročali.

Priprave so bile dolgoročne in temeljite. Za referendum je bila izdana posebna pisna informacija v 4.000 izvodih, sklicani informativni sestanki in izvedeni zbori delavcev. Smatramo, da pred referendumom ni bilo nejasnosti oziroma odprtih vprašanj.

Na referendumu sta bila v celoti sprejeta akta o stanovanjskih zadevah in sprememba OD. Samoupravni splošni akt o skupnem dohodku ni bil sprejet v TOZD Števec; zanj je glasovalo 47% delavcev, torej 3% premalo za sprejem, kar kaže, da ni bil v celoti jasn namen tega akta, s katerim se določajo osnove za samoupravno gospodarjenje s sredstvi. Po analizi vzrokov zaradi katerih sporazum ne bo sprejet bo potrebno razmisliti o ponovitvi glasovanja.

Od pričakovanih napovedi pa najbolj odstopa rezultat za združitev s TOZD Elektronika Horjul. Združitev je bila predlagana zaradi programske združitve merilne tehnike v eno delovno organizacijo, racionalnejše uporabe sredstev za razvoj in proizvodnjo, izboljšanje razmerja med proizvodnimi in režijskimi delavci ter ne nazadnje tudi zaradi reševanja problemov v delovni organizaciji Elektrozveze Ljubljana. Razlogi za združitev očitno niso zadostovali, saj so za združitev glasovali samo temeljne organizacije Instrumenti, Vega in Delavska restavracija, osem pa jih je bilo proti. Za združitev je v celoti glasovalo samo 33% delavcev, to pa je tako nizek procent, da referendum po izteku 6-mesečnega roka od sedanjih izhodiščih verjetno ne kaže ponavljati. Glavna vzroka za neuspeh sta, da nova pridružena temeljna organizacija ni imela takšnih poslovnih rezultatov, kot temeljne organizacije v Kibernetiki, čeprav se je njeno poslovanje v letošnjem letu močno izboljšalo in pa splošno nerazpoloženje ob problemih, ki tarejo predvsem delavce z nižjimi dohodki ob stalnem naraščanju cen.

Ne glede na izid referenduma pa bo dejavnost merilne tehnike v SOZD Iskra potrebno tudi v bodoče združevati tako, da se bo sodelovanje med TOZD Elektronika Horjul in DO Kibernetika še okrepilo.

V ostalem je za referendum značilna visoka udeležba in to 92% ob precejšnji bolniški odsotnosti in drugih izostankih. Manj kot običajno je bilo neveljavnih glasovnic, ki so značilnost za odklanjanje v samoupravnem odločanju. Za posamezne predloge pa tudi procent »za« ni najboljši. Od dosedanjih povprečij je za okrog 10% nižji brez rezultatov za Horjul, seveda je bilo zaradi tega več glasov »proti«. To preseneča najbolj pri aktih o reševanju stanovanjskih vprašanj, saj na predlog po uskladitvi pripomb ni bilo ugovorov.

Podrobnejša analiza bo pokazala, kaj vse bomo morali v bodoče še napraviti, saj nas prav kmalu čaka odločanje v pomembnih vprašanjih, kot je minulo delo in razvidi.

Nace Pavlin

DO IEZE Njegovo znanje ostaja...

Zadnji predpraznični dan v novembru se je v TOZD Orodja posljal od sodelavcev vodja remonta Janez Šeme. V pokoj odhaja po 20

letih zvestega in prizadevnega dela v Iskri. V kolektiv se je vključil kot VK strojni ključavničar, kjer je delal kot strokovnjak pri izdelovanju opreme

Med nekdanjimi sodelavci.

Delavski svet TOZD Naprave za energetiko razpisuje

Mesec inovacij — december 1984

na temo:

- zamenjava uvoženih materialov z domačimi
- zamenjava dražjih materialov s cenejšimi
- odprava »ozkega grla« v proizvodnji
- prihranek pri materialu
- zmanjšanje izdelovalnega časa
- zmanjšanje izmeta
- izboljšava kvalitete izdelkov
- znižanje cen končnih izdelkov
- večja varnost pri delu
- izboljšanje organizacije dela in poslovanja itd.

Nagrade za najboljše rešitve v mesecu inovacij so:

- I. nagrada 20.000 din
- II. nagrada 15.000 din
- III. nagrada 10.000 din
- 5 nagrad po 2.000 din

Delavski svet-določi, da je natečaj anonimen (predlogi se sprejemajo pod šifro).

Vse uporabne predloge, ne glede na nagrado, bo komisija za ustvarjalno delo obravnavala po pravilniku.

Predsednik delavskega sveta:
Miro Kragelj

za naše temeljne organizacije.

Vrh svoje strokovnosti je dosegel kot mojster, oddelka in si pri delu vedno pošteno prizadeval za ugled svoje delovne skupnosti. Obenem ni zanemarjal tudi družbenopolitične aktivnosti, saj je opravljal mnoge odgovorne dolžnosti v sindikatu in v delavskem svetu.

Delovne obveznosti so ga nemalokrat zadržale na delovnem mestu od ranega jutra do poznih ur, ko ga je čakala še dolga vožnja domov.

Za opravljeno delo so mu sodelavci iskreno hvaležni, njegovi nasledniki posebno cenijo strokovne izkušnje, ki jih je prenašal nanje. Z znanjem, ki ga je zapustil svoji sredini, bo tako še naprej prisoten v mislih svojih tovarišev.

Sam pravi, da upokojevec sicer predstavlja konec nekega obdobja, a nikakor še ne misli na počitek. Na svojem domu, v okolici Grosuplje, se bo z vso vmeno posvetil obdelovanju vrta, za kar mu je doslej vedno primanjkovalo časa.

Vsekakor bo še občasno prihajal v Iskra, med prijatelje, s katerimi je doživel toliko veselih pa tudi grenkih trenutkov. Zato je slovo potekalo med obojestranskimi obljubami, da se medsebojni stiki ne bodo pretrgali.

I. S.

ZAHVALE

Ob smrti mojega dragega očeta

NIKA KRESOVIČA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam Iskra Commerce, Kolodvorska 6, Kranj za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in denarno pomoč.

Vsem še enkrat iskrena hvala
sin Milan Kresovič.

Ob smrti najinega očeta

VINCENCA ZAVRL

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem DO Kibernetika TOZD Števec in DO Električna orodja Kranj za izrečena sožalja, poklonjeno cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat iskrena hvala
sin Janez in hčerka Anica Režek.

Ob smrti

MARJANA OBLAKA

se toplo zahvaljujem vsem njegovim sodelavcem in prijateljem za izrečena sožalja, venca ter denarno pomoč

žena Duša, sin Marko ter hči Alenka.

ŠAHOVSKI DVOBOJ ISKRA : JLA

Šahovsko društvo Iskra bo organiziralo deseto jubilejno šahovsko srečanje med šahisti JLA in Iskre.

Dvoboj bo 7. 12. 1984 ob 17. v restavraciji v stolpnici Iskre, na Trgu revolucije 3 v Ljubljani. Vabljeni!

Hitropotezni trimesečni turnir

Sekcija v Kranju bo organizirala 15. 12. 1984 redni trimesečni hitropotezni turnir. Tekmovanje bo v menzi v stari Iskri pri mostu v Kranju s pričetkom ob 9.

Vabimo vse šahiste, ki so zaposleni v Iskri, kot ostale šahiste.

Šahistke bodo igrale na daljši čas. Vabljeni!

Iz tujega strokovnega tiska

Elektronika za lepoto

Japonsko podjetje Matsushita Electric je prikazalo na ameriškem tržišču napravo z imenom »stylesetter«, ki sicer ni nikako odkritje, kaže le na prilagodljivost za potrebe tržišča. Pacient npr., ki bo hotel spremeniti obliko nosu s kozmetično operacijo, se bo prej postavil pred televizijsko kamero omenjenega japonskega podjetja, kjer bodo na njegove posnetke na zaslonu natikali šablone z novimi oblikami nosu, dokler si ne bo izbral pravejšega. Po tem modelu mu bo nato zdravnik spremenil obliko nosu.

»Stylesetter« sestoji iz kombinacije televizijske kamere z barvnim sistemom, videokaset, zaslona in posebnih kartonov, ki so seveda prilagojeni za uporabo različnih dejavnosti.

Pri sestavi nove elektronske kombinacije Japonci niso mislili samo na lepote kirurge, marveč predvsem na lepote salone. Tod si bodo ženske lahko izbirale nove frizure, barve las, moški pa, kako jim pristojajo brki ali kako bi izgledali brez njih. Optiki bodo s to napravo omogočili kupcem, da si lahko ogledajo svoj izgled brez očal, npr. z lečami.

Uporaba pa presega kozmetiko. Tako bodo policisti lažje dobili slike morebitnih storilcev kaznivih dejanj, arhitekti bodo lahko na zaslonu spreminjali poslopja, ceste, celo naselja, ne da bi prej podrli eno samo drevo. Tudi modne hiše bodo nakupovalkam lahko ustregle z novimi oblačili kar s primerjavo na zaslonu da bo skoraj odveč pomerjanje v kabinah.

»Stylesetter« velja brez kartonov 5.000 dolarjev.

Telefon s sliko

Odkar so odkrili telefon, je tiha želja vseh naročnikov, da bi ob telefonskih razgovorih uzrli še sliko sogovornika na drugem koncu pogovorke. American Telephone Telegraph Company je že pred 20 leti izdelala sistem za istočasni prenos slike, vendar ga je zavrgla zaradi previsokih stroškov. Sedaj se je tega opogumila francoska vlada s podporo sistema, ki ga uvrščajo s prenosom računalniških podatkov, videoprenosom in drugimi javnimi službami med sisteme komunikacijskega paketa prihodnosti. Načrt bodo uresničili najprej v francoskem obmorskem turističnem mestu Biarritzu. Oktobra naslednjega leta bo že na voljo 1.500 priključkov. Naprava, podobna majhnemu računalniškemu terminalu, bo veljala 2.300 dolarjev, instalacija pa dobrih 100 dolarjev. Mesečna pristojbina približno 10 dolarjev bo sorazmerno nizka zaradi subvencije države.

Avtomatične prestave

Na mednarodni razstavi koles in motorjev IFMA 84, ki je bila med 20. in 24. septembrom v zahodnonemškem Kölnu, so prikazali izredno uspešno novost, ki zadeva razvoj koles. Gre za prenosni sistem pogona v hrib in nizdol, ki deluje povsem avtomatično brez premikanja prestav. Iznajdba temelji na dejstvu, da povečan pritisk na nogalnik deluje na vzmet, ki razmakne segmente in prestavno razmerje se poveča, nasprotno pa ga manjši pritisk na nogalnik zniža.

Z novim sistemom pa ne bo vožnja s kolesom samo bolj udobna in manj naporna, marveč tudi zanesljivejša. Marsikateri kolesar se je s pretiranimi pritiski na nogalnika že ponesrečil, ker se je strgala ali snela pogonska veriga. Ves sistem je vdelan v zobniški gonilu in ima 16 avtomatičnih prestav. Kolo velja 1.000 DM in ga že serijsko proizvajajo.

Zanimivo pa je, da so na razstavi prikazali še druge sisteme, ki vsi kažejo na malone revolucionarne spremembe pri kolesih, enega s kar 80 avtomatičnimi prestavami.

Slepi vidijo brez ultrazvoka

Znano je, da se netopirji med letom orientirajo na podlagi ultrazvočnih odmevov. Ti čudni nočni pičči letajo tudi v popolni temi in se izogibajo oviram celo za nekaj milimetrov.

Raziskave so pokazale, da se tudi človeško uho orientira po signalih ali šumih, ki prihajajo iz raznih smeri in oddaljenosti. Battell institut je zato izdelal napravo, pravzaprav oddajnik, ki oddaja signale v tonskem območju od 12 do 1.000 Hz. Slepi nosijo napravo na prsih in se po krajšem času prilagajanja in razpoznavanja zlahka orientirajo. Signali trajajo stotinko sekunde v časovnem razmiku ene sekunde. Napravo sedaj testirajo slepi in bo veljala 500 DM.

Telefonsko omrežje na Kitajskem

Približno 40 milijard dolarjev bodo veljale investicije, s katerimi bodo Kitajci v obdobju do leta 1990 razširili in modernizirali telefonsko omrežje. Kitajski minister za pošto in telekomunikacije je povedal, da bodo v tem času povečali število telefonskih priključkov od sedanjih 5 milijonov na 33 milijonov. Za uresničitev načrta bodo uvozili sestavne dele. Lani so Kitajci sklenili pogodbo z belgijskim podjetjem Bell Telephone, ki pripada koncernu ITT, za nakup telefonskih sestavnih delov v vrednosti 250 milijonov dolarjev. Mimo tega so Kitajci sklenili pogodbo s Kanado za nakup 15 satelitskih zemeljskih postaj za telekomunikacijske namene.

Letos novembra je bila v Pekingu tudi razstava telekomunikacijske opreme, na kateri so sodelovali vsi svetovni proizvajalci. Kitajci se namreč zelo zanimajo za najnovejše razvojne dosežke, med njimi računalnike, telefonske centrale, svetlovalne kable in sisteme ter mikroprocesorje. Podpisov novih pogodb na razstavi v Pekingu ni bilo. Financial Times, London.

Novi televizorji

Novosti pri manjših prenosnih televizorjih so precejšnje. Čeprav veljajo portable televizorji v svetu za drugi televizijski sprejemnik, ponujajo proizvajalci že ogromne tehnične izboljšave.

Televizorji s 25 cm zaslonko diagonalno imajo namreč digitalno uskladičenje za 60 programov, tuner (vhodni del) za kabelsko in satelitsko televizijo, integrirani evrovtič za hišni računalnik in videorekorder ter možnosti za sprejem televizijskih programov tudi z normami secam.

To pa ni vse. Nove so bolj ploščate slikovne cevi, štirioglate oblike, toda nekoliko težje. Sistem, imenovan »flat square tubes« (FST), z ostrimi kotii brez slikovnih deformacij, je vdelan za sedaj samo pri televizorjih vrhunske kakovosti.

Elektronika na Škotskem

Približno 360 svetovnih podjetij s področja elektronike ima tudi proizvodne obrate na Škotskem. Ena tretjina teh podjetij je iz Evrope, drugi dve tretjini pa predstavljajo s »hightech« ameriška in japonska podjetja. Škotska je postala elektronski Eldorado zaradi velikodušnih davčnih olajšav pri investicijski politiki, nadalje dobre infrastrukture, visoke izobrazbe kadrov itd. Celotna elektroindustrija je osredotočena v Silicon Glen področju, dolgem 130 km in širokem 50 km. Zaposluje približno 40 tisoč delavcev in izdelava 79% vseh britanskih končnih izdelkov in celo 21% vseh evropskih izdelkov s področja elektronike. Škotska izdelava na svetu tudi največ računalnikov na prebivalca.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Deset let obrata v Cajnarjih

Na 10 let mamljivega dela je lahko vsak ponosen in tudi delavci obrata TOZD TTS v Cajnarjih so svoj jubilej dostojno proslavili. Pred dobrim mesecem so priredili prijetno spoznavno srečanje delavcev DO Elektrozveze v Cajnarjih, prejšnji teden pa je delavski svet DO Elektrozveze imel v počastitev tega pomembnega jubileja svojo sejo v Cajnarjih.

Na seji DS DO so prvo obravnavali in nato tudi sprejeli predlog ukrepov za pravočasno izpolnitev planskih obveznosti v DO, saj je izpade proizvodnje zaradi pomanjkanja repromateriala v preteklih mesecih moč nadomestiti le s skrajno discipliniranim in požrtvovalnim de-

Jubilanti dela s predstavniki DO in narodnim herojem Stanetom Semičem-Dakijem.

Štedilnik »Corona« spet v prodaji

V tovarniški prodajalni Tovarne gospodinskih aparatov v Retečah pri Škofji Loki so spet naprodaj dobro znani štedilniki iz družine CORONA. Gre za aparate, ki so izdelani pretežno iz nerjaveče pločevine in sicer v dveh izvedbah:

CORONA 22 (dve električni plošči, 2 plinska gorilnika)
CORONA 40 (štiri električne plošče).

Tovarna ponuja v svoji prodajalni le omejeno količino teh izdelkov, ki ne bodo naprodaj v drugih trgovinah. Kupci, ki bi jim to bolj ustrezalo, bodo štedilnike lahko prevzeli v ljubljanskih Javnih skladiščih.

Podrobnejše informacije o prodaji posreduje po telefonu 064/61-861, interna 30 tov. Plestenjak.

DO AVTOMATIKA

Zimski dopust 84-85 na snegu

Kot v preteklih letih smo tudi letos organizirali oddih v zimskih središčih in sicer v Kranjski gori in na Bledu.

KRANJSKA GORA — v zasebni stanovanjski hiši

4 in 2 posteljne sobe 15. 12. 1984 — 10. 3. 1985
— cena: prenočišče za dan je 370,00 din
— za otroka, ki spi pri starših se doplača 180,00 din na dan
— turistična taksa: 28,00 na dan

BLED — penzion Mlino

19. 1. 1984 — 9. 2. 1985
— cena:
— poln penzion 1.300,00 na osebo
— polpenzion 1.150,00 na osebo
— turistična taksa 60,00 din

Prijave oziroma rezervacije zbira Služba za družbeni standard, Kotnikova 6, tel. 312-322 int. 259 od 8. 11. 1984 dalje, kjer dobite tudi dodatne informacije.

Ob prijavi oziroma rezervaciji se vplača akontacija 2.000,00 din, ki se v primeru odpovedi ne vrača, razliko do polnega zneska pa je treba poravnati do pričetka koriščenja kapacitet.

Lahko pa se odločite tudi za zimski dopust iz ponudbe aranžmajev Kvarner Expressa, kjer delavci Iskra — Avtomatika lahko koristijo popust 5 — 10%, njihovi družinski člani pa 5% popusta.

Rezervacije sprejema Kvarner Express FILIALA Ljubljana, Vegova 2, tel. 321-980, kjer vam bodo posredovali tudi vse dodatne informacije.

Želimo vam prijetne počitnice na snegu!

Služba za družbeni standard

Tečaj: Osnove vakuumске tehnike

Društvo za vakuumsko tehniko Slovenije je v zadnjih letih organiziralo več tečajev iz OSNOV VAKUUMSKE TEHNIKE. Zaradi velikega zanimanja nameravamo tečaj ponoviti v dneh od 8. do 10. januarja 1985. Tečaj bo v prostorih Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko, Teslova 30, Ljubljana. Obsegal bo 20 ur predavanj z naslednjimi temami:

1. Pomen in razvoj vakuumске tehnike
2. Fizikalne osnove vakuumске tehnike
3. Vakuumске črpalke (membranske črpalke in črpalke s tekočinskim obročem)
4. Rotacijske črpalke
5. Kinetične črpalke na pogonsko tekočino, paro oz. plin (ejektorske in difuzijske črpalke)
6. Sorpcijske črpalke
7. Vakuumski spoji in tesnilke
8. Vakuumski sistemi
9. Vakuummetri
10. Odkrivanje netesnih mest (leak detekcija)
11. Vakuumski materiali in delo z njimi
12. Vakuumске tankoplastne tehnologije
13. Pomen površin v vakuumski tehniki in njihova karakterizacija
14. Vakuumska higiena in čisti postopki
15. Doziranje, čiščenje in preiskave plinov
16. Šest ur vaj in ogled inštituta

Tečaj je namenjen tako vzdrževalcem in razvijalcem vakuumskih naprav, kot tudi raziskovalcem, ki pri svojem razvojnem, oz. raziskovalnem delu potrebujejo vakuumске pogoje.

Kotizacija za udeležence iz organizacij združenega dela je 9.500.— din.

Vsak udeleženec bo prejel zbornik predavanj OSNOVE VAKUUMSKE TEHNIKE.

Prijave sprejema organizacijski odbor (Pavli, Nemanič, Zavašnik), ki daje tudi vse dodatne informacije na telefonski številki (061)-263-461.

lom, kar zahteva od delavcev DO elektrozveze dodatne napore. Glede na to, da je bil položaj ob izteku lanskega leta še težji in so izpade proizvodnje kljub temu uspeli nadomestiti lahko pričakujemo, da bodo delavci DO Elektrozveze uspeli zaključiti poslovno leto brez izgub.

Po seji je povzel besedo v. d. glavnega direktorja Franc Štancer ter spregovoril o dosedanjem razvoju in delovnih uspehih njihovega obrata v Cajnarjih. Dejal je, da je ta majhen kolektiv z 50 zaposlenimi opravičil zaupanje, ki ga je pokazala Iskra, ko je v njihov kraj preselila del svojih proizvodnih zmogljivosti, izrazil pa je obžalovanje, ker je sanacija DO Elektrozveze prizadela tudi njihov obrat in onemogočila tak razvoj kot bi ga glede na pridnost njihovih delavcev lahko pričakovali in kot so ga v DO programsko načrtali.

Nadaljnja rast in posodabljanje obrata je bila zato nekoliko preloženjena vendar jo bo v naslednjih letih le moč uresničiti. DO Elektrozveze bo s povečanjem svojih proizvodnih zmogljivosti in z uvedbo nekaterih novih naprav v proizvodnjo ustvarila solidne temelje nadaljnjega razvoja in s tem tudi boljše razvojne možnosti obrata v Cajnarjih.

B. Č.

DO AVTOMATIKA

Priznanje Iskrini varilni opremi

Od 4. do 6. oktobra je potekalo v SAP Vojvodina, v Zrenjaninu pokrajinsko, od 9. do 12. oktobra pa 18. zvezno tekmovanje kovinarjev Jugoslavije, ki ga je organizirala Pokrajinska konferenca narodne tehnike Vojvodina. Prvega tekmovanja se je udeležilo 430, drugega pa 200 tekmovalcev.

V prostorih sestavljene organizacije Naftagas so se pomerili v znanju in spretnosti najboljši kovinarji iz vseh jugoslovanskih republik in pokrajin. Tekmovali so na varilnih avtomatih vseh jugoslovanskih proizvajalcev, med drugim tudi na dveh varilnih avtomatih TID—350 iz proizvodnje delovne organizacije Iskra—Avtomatika. Istočasno smo sodelovali tudi na priložnostni razstavi, kjer smo prikazali EKOMATIK — 350, TIG — 350 in naprave za peskanje TZP—60 in TZP—100, na panojih pa kompletan program avtomatizacije.

Ves čas tekmovanja so naše naprave delovale brezhibno in bile deležne njihovih pohval.

Š. D.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavkam TOZD Elementi, posebno z linije žičnih oblik, zahvaljujem za podarjeno darilo. Hkrati jim želim še veliko delovnih uspehov!

Zofka Kavčič

**DOPISUJTE
V NAŠE
GLASILO**

Potrebe po sodelavcih

Objave prostih del in nalog v Iskri zbira in ureja Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 3, Ljubljana, tel.: 213-213, int.: 25-25.

Prijave pošiljajte na naslov, ki je naveden v okviru objave posameznega delovnega, oz. temeljno organizacijo. Na tem naslovu prejmete tudi natančnejše informacije o prostih delih in nalogah.

ISKRA COMMERCE TOZD ZUNANJI TRG

1. Korespondent

Pogoji: administrativni tehnik, 2 mesečno poskusno delo, 6 mesecev delovnih izkušenj.

2. Administrator

Pogoji: 2 letna administrativna šola, 2 leti delovnih izkušenj, 1 mesečno poskusno delo.

3. Administrator

Pogoji: 2 letna administrativna šola, 2 leti delovnih izkušenj, 1 mesečno poskusno delo.

4. Uvozni komercialist

Pogoji: Fakulteta za elektrotehniko II st. ali ekonomska fakulteta II. st. ZT registracija, aktivno znanje nemškega ali angleškega jezika, 3 mesece poskusnega dela, 2 leti delovnih izkušenj. Delo je pod tč. 1 in 2 za določen čas s polnim delovnim časom, pod tč. 3 in 4 pa je delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pisne prijave z dokazili pošljite v 8 dneh na naslov: Iskra Commerce, Kadrovski sektor, Topniška 58, Ljubljana. Rok obvestila je 15 dni po izteku objave.

ISKRA COMMERCE TOZD MARKETING

1. Raziskovalec trga

Pogoji: dipl. ing. elektrotehnike, smer telekomunikacije, aktivno znanje tujega jezika, 3 mesece poskusnega dela, 1 leto delovnih izkušenj

2. Komercialist v dejavnosti inženiringov

Pogoji: dipl. ing. elektrotehnike — š. t., aktivno znanje tujega jezika in 3 leta delovnih izkušenj

3. Komercialist

Pogoji: dipl. ing. elektrotehnike š. t., 3 mesečno poskusno delo, 1 leto delovnih izkušenj

4. Komercialist v dejavnosti inženiringov

Pogoji: dipl. ekonomist, aktivno znanje tujega jezika, 3 leta delovnih izkušenj

ISKRA COMMERCE TOZD SERVIS

1. Servisni tehnik za montažo in vzdrževanje elektronskih telefonskih central — 2 sodelavca

Pogoji: elektrotehnik — š. t., opravljen vozniški izpit B kategorije, 2 mesečno poskusno delo, 2 leti delovnih izkušenj na področju telekomunikacijskih naprav

2. Serviser za popravilo gospodinskih aparatov

Pogoji: elektromehanik, opravljen vozniški izpit B kategorije, 2 mesečno poskusno delo, 1 leto delovnih izkušenj

3. Sprejemni in odpremni manipulant

Pogoji: končana šola za prodajalce tehnične smeri, 2 mesečno poskusno delo, zaželeno delovno izkušnje

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili pošljite v 8 dneh na naslov: Iskra Commerce, Kadrovski sektor, Topniška 58, Ljubljana, rok obvestila je 5 dni po objavi.

ISKRA COMMERCE

Razpis za zimski oddih v Gozd Martuljku

Komisija za letovanje v Iskri Commerce bo organizirala v bližnji zimski sezoni počitnice v avtocampu v Gozd Martuljku. Prebivali boste lahko v udobnih prikolicah IMV Adria 500 E z notranjim ogrevanjem, možnostjo kuhanja in urejenim predprostorom. V prikolicah je 5 ležišč, od tega dve pomožni.

V avtocampu, nedaleč od hotela Špik, so urejene sanitarije, kopalnice z mrzlo in toplo vodo, dnevni prostor itd. O lepotah Gozd Martuljka in o številnih možnostih smučanja, smučarskega teka in izletov gotovo ni potrebno zgubljati besed.

Termini so sedemdnevni, razen med zimskimi športnimi igrami Iskre Commerce in SOZD Iskra:

1. 12. — 8. 12.	26. 1. — 2. 2.	16. 3. — 23. 3.
8. 12. — 15. 12.	2. 2. — 7. 2.	23. 3. — 30. 3.
15. 12. — 29. 12.	10. 2. — 16. 2.	30. 3. — 6. 4.
29. 12. — 5. 1.	16. 2. — 21. 2.	6. 4. — 13. 4.
5. 1. — 12. 1.	24. 2. — 2. 3.	13. 4. — 20. 4.
12. 1. — 19. 1.	2. 3. — 9. 3.	20. 4. — 27. 4.
19. 1. — 26. 1.	9. 3. — 16. 3.	27. 4. — 4. 5.

Če med omenjenimi termini prikolice ne bodo zasedene, se lahko prijavite tudi za manj kot teden dni, prednost pa bodo imeli tisti, ki bodo želeli preživeti v Martuljku več časa.

Dnevna najemnina prikolice je 400 dinarjev, posebej pa boste morali plačati elektriko za ogrevanje prikolic.

Komisija za letovanje IC je poleg tega organizirala tudi nakup cenejših dnevnih kart za žičnice v Gozd Martuljku. Cena dnevne vozovnice za delavce Iskre Commerce je 300 dinarjev, za njihove družinske člane pa 550 dinarjev, kar pa je še vedno ceneje, kot pa stanejo karte v redni prodaji.

Prijavnico za letovanje lahko dobite pri svojem referentu, prijavitel pa se pri Davorinu Meznariču, Iskra Commerce, sektor za investicije in splošne zadeve, Trg revolucije 3, 61000 Ljubljana. Prijavite se najpozneje do 14. decembra 1984.

Komisija za letovanje IC